

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

ई मासिक विद्यासंवाद

ऑक्टोबर २०२३ | आवृत्ती-०४ ब

अॅथलेटिक्स स्पर्धा विक्रमांचा सिंथेटिक ट्रॅक

विद्येअंगी व्हावा विनय। विद्या करी स्वतंत्र, निर्भय। शिक्षणाने वाढावा निश्चय। जीवन-जय करावया।।

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

ई मासिक **विद्यासंवाद**

शताब्दी महोत्सव विशेषांक

ऑक्टोबर २०२३ | आवृत्ती-०४ ब

मार्गदर्शक
डॉ. सुभाष चौधरी

कुलगुरु
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

डॉ. संजय दुधे

प्र-कुलगुरु
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

प्रकाशक
डॉ. राजू हिवसे

कुलसचिव
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

संपादक
श्री. प्रेमदास वाडकर

जनसंपर्क अधिकारी
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

मुद्रक
श्री. प्रवीण गोतमारे

प्रकाशन अधिकारी
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

मा. राज्यपाल
श्री. रमेश बैस

मा. कुलगुरु
डॉ. सुभाष चौधरी

मा. प्र-कुलगुरु
डॉ. संजय दुधे

मा. कुलसचिव
डॉ. राजू हिवसे

विद्येअंगी व्हावा विनय। विद्या करी स्वतंत्र, निर्भय। शिक्षणाने वाढावा निश्चय। जीवन-जय करावया।।

मराठी गद्यलेखनाचा वारसा दैदिप्यमान - डॉ. शैलेंद्र लेंडे विद्यापीठ मराठी विभागात गद्यलेखनाचे अभिवाचन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या स्नातकोत्तर मराठी विभागामध्ये मराठी गद्यलेखनाच्या अभिवाचनाचा कार्यक्रम सोमवार, दि. १६ ऑक्टोबर २०२३ रोजी उत्साहपूर्वक घेण्यात आला. भारताचे भूतपूर्व राष्ट्रपती व महान संशोधक डॉ. ए.पी.जे. अबुल कलाम यांच्या जयंतीदिनाचे औचित्य साधून मराठी विभागात या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ स्नातकोत्तर मराठी विभाग आणि महाराष्ट्र राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळ मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आलेल्या या कार्यक्रमांमध्ये मराठी गद्यलेखनात मानबिंदू ठरलेल्या लेखकांच्या गद्यकृतींचे अभिवाचन करण्यात आले. या अभिवाचन कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी विद्यापीठाच्या मराठी विभागाचे प्रमुख डॉ. शैलेंद्र लेंडे हे होते. या कार्यक्रमाची सुरुवात विद्यापीठ गीताने झाली. या कार्यक्रमात स्नातकोत्तर मराठी विभागातील पीएच.डी. संशोधक व पदव्युत्तर विद्यार्थी यांनी मराठी गद्यलेखकांच्या निवडक गद्यकृतींचे अभिवाचन केले. श्री. भूषण तुरणकर, कु. जयश्री देशमुख, कु. सायली पिधळी-लाखे, कु. विशाखा पवार व कु. पूजा रहाटोळे या संशोधकांनी या कार्यक्रमात अभिवाचक म्हणून सहभाग घेतला. या प्रसंगी महात्मा जोतिबा फुले, गोपाळ गणेश आगरकर, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, साने गुरुजी व आचार्य विनोबा भावे यांच्या गद्यलेखनाचे आंशिक रूपात अभिवाचन करण्यात आले. या अभिवाचन कार्यक्रमाची सुरुवात महात्मा जोतिबा फुले यांच्या छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्यासंबंधीच्या विचारधनेने करण्यात आली तर कार्यक्रमाच्या शेवटी साने गुरुजी यांची 'बुद्धीचा महिमा' विषयी विचारदृष्टी समजून घेण्यात आली.

या अभिवाचन कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानावरून मार्गदर्शन करताना विद्यापीठाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ. शैलेंद्र लेंडे यांनी मराठी गद्यलेखनाचा विकासपट विद्यार्थ्यांसमोर उलगडून दाखवला. मराठीमध्ये आधुनिक कालखंडात लिहिले गेलेले गद्य हे मराठी वाचन संस्कृतीला समृद्ध करण्याच्या दृष्टीने मौलिक ठरल्याचे प्रतिपादन त्यांनी याप्रसंगी केले. एकोणिसाव्या शतकातील महात्मा जोतिबा फुले, गोपाळ गणेश आगरकर यांचेपासून तर विसाव्या शतकातील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, साने गुरुजी, आचार्य विनोबा भावे यांच्यापर्यंतची विचारपरंपरा मराठी समाजाचा व मराठी संस्कृतीचा दैदिप्यमान वारसा असल्याची मांडणी त्यांनी अध्यक्षस्थानावरून केली. मराठीमध्ये आतापर्यंत निर्माण झालेल्या गद्यलेखनाचे विचारशील दृष्टीतून वाचन व परिशीलन केल्यास विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानकक्षा निश्चितपणे विस्तीर्ण होतील, असा आशावाद त्यांनी याप्रसंगी व्यक्त केला.

या अभिवाचन कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक श्री. सुजित जाधव यांनी केले. कार्यक्रमाचे संचालन कु. कुमुद बाळबुधे यांनी केले तर आभार कु. अनिता खंते यांनी मानले. या कार्यक्रमाला यशस्वी करण्यासाठी प्रा. हर्षल गेडाम, संशोधक अधिछात्र उमेश डोंगरवार, नरेश बाळबुधे, शिल्पा रामटेके यांचे विशेष सहकार्य लाभले. या गद्यलेखन अभिवाचन कार्यक्रमाला श्रोतृवर्ग लक्षणीय संख्येने उपस्थित होता.

आता महाविद्यालयांमध्येही होणार 'स्टार्टअप' राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा महाविद्यालयांसोबत सामंजस्य करार

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये देखील विद्यार्थ्यांना आता 'स्टार्टअप' करता येणार आहे. विद्यार्थ्यांना नाविन्यपूर्ण संशोधन करता यावे म्हणून विद्यापीठाने इंक्युबेशन केंद्र सुरू करण्याबाबत महाविद्यालयांसोबत सामंजस्य करार केला आहे. सुरुवातीला नागपूर जिल्ह्यातील १३ महाविद्यालयांमध्ये इंक्युबेशन केंद्र सुरू केले जाणार आहे.

स्थानिक सामाजिक गरजा लक्षात घेऊन नैसर्गिक संसाधनांचा वापर करून विद्यार्थ्यांना रोजगाराची साधने उपलब्ध व्हावी म्हणून माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यापीठाने इंक्युबेशन केंद्र सुरू केले आहे. विद्यापीठाच्या या इंक्युबेशन केंद्रातून विद्यार्थ्यांनी अनेक नाविन्यपूर्ण संशोधन करीत 'स्टार्टअप' केले आहे. विद्यार्थ्यांनी तयार केलेले मशीन येथील उद्योजकांनी देखील वापरणे सुरू केले आहे. एवढेच नव्हे संरक्षण क्षेत्रातील दारुगोळा ट्रॅकिंग प्रणाली देखील विद्यापीठाच्या इंक्युबेशन केंद्रातील विद्यार्थ्यांनी तयार केली.

याप्रमाणेच महाविद्यालयांमधील विद्यार्थ्यांना देखील स्वयंरोजगाराच्या वाटा शोधता याव्यात म्हणून संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये देखील इंक्युबेशन केंद्र सुरू केले जात आहे. याबाबत संलग्नित महाविद्यालयांसोबत विद्यापीठाच्या नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचार्य मंडळाने सामंजस्य करार केला आहे. यावेळी नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचार्य मंडळाचे संचालक डॉ. राजेश सिंग, इंक्युबेशन केंद्राचे संचालक डॉ. अभय देशमुख व संबंधित महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्रतिनिधी उपस्थित होते.

विद्यापीठ इंक्युबेशन केंद्रामार्फत महाविद्यालयात सुरू होत असलेल्या केंद्रातील विद्यार्थ्यांची ज्ञानाच्या देवाण-घेवाणसह क्षमता वाढ केली जाईल. महाविद्यालयीन इंक्युबेशन केंद्राचे सक्षमीकरण करणे. संशोधन आणि विकासाची तरतूद करणे. बौद्धिक मालमत्ता आणि मालमत्ता व्यापारीकरणाचे धडे देणे. तांत्रिक सहाय्य देणे आणि इंटरनशिप कार्यक्रम राबविणे. वेळापत्रक प्रशिक्षण आणि क्षमता वाढ करणे. माहितीची देवाणघेवाण आणि सहयोग, मार्गदर्शक दुवा आणि कौशल्य विशिष्ट मार्गदर्शन, तंत्रज्ञान आणि ज्ञानाची देवाणघेवाण, सहयोगी प्रयत्नांचा विस्तार, फॅकल्टी प्रतिबद्धता आणि कौशल्य सामायिकरण यासह विविध बाबींचा सामंजस्य करारामध्ये समावेश करण्यात आला आहे.

या महाविद्यालयांमध्ये होणार स्टार्टअप

संत व्हिन्सेंट पॅलोटी कॉलेज नागपूर, दादासाहेब बालपांडे कॉलेज नागपूर, प्रियदर्शनी जे एल कॉलेज नागपूर, कवी कुलगुरू इन्स्टिट्यूट रामटेक, तायवाडे कॉलेज नागपूर, तायवडे कॉलेज ऑफ फार्मसी नागपूर, श्रीमती किशोरीताई भोयर कॉलेज कामठी, एस एस मणियार कॉलेज ऑफ कम्प्युटर नागपूर, एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय गोंदिया, जे आय टी कॉलेज नागपूर व एस. बी जैन कॉलेज रिसर्च अँड इन्स्टिट्यूट यांचा समावेश आहे.

आदिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये जागवली विज्ञानाविषयी गोडी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान लोकप्रिय करण्यासाठी आउटरिच कार्यक्रम

आदिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाविषयी गोडी निर्माण व्हावी म्हणून आउटरिच उपक्रम राबविण्यात आला. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्ष (IQAC), नॅशनल अकॅडमी ऑफ सायन्स इंडिया नागपूर चाएर आणि आदिवासी विकास विभाग नागपूर विभाग (गडचिरोली) यांच्या संयुक्त विद्यमाने या उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

गडचिरोली जिल्ह्यातील आश्रम शाळेतील आदिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञान लोकप्रिय करण्यासाठी आउटरिच कार्यक्रम २५ ते २७ सप्टेंबर २०२३ दरम्यान राबविण्यात आला. शासकीय आदिवासी आश्रम शाळा गडचिरोली आणि आदिवासी कन्या आश्रम शाळा सोडू (गडचिरोली) येथे लोकाभिमुख कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांमध्ये मूलभूत विज्ञान आणि अत्याधुनिक तंत्रज्ञान याविषयी माहिती देण्यात आली. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा भौतिकशास्त्र, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि संगणक विज्ञान विभागाने या उपक्रमात सक्रियपणे योगदान दिले. विभागातील विद्यार्थी आपल्या सभोवतालच्या विविध वैज्ञानिक घटनांचे प्रदर्शन करण्यासाठी

आणि दैनंदिन जीवनाचे निरीक्षण करण्यासाठी कार्यरत मॉडेल विकसित करतात. विद्यार्थ्यांकडून तयार करण्यात आलेल्या वैज्ञानिक मॉडेलच्या आधारे आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञानाप्रती जागरूकता निर्माण करण्यात आली.

आकाशाचा निळा रंग, आपल्या सभोवतालचे विविध रंग, मृगजळ, परावर्तन, अपवर्तन, विखुरणे इत्यादी नैसर्गिक घटनांचे स्पष्टीकरण देण्यासाठी मॉडेल्सद्वारे थेट प्रात्यक्षिके दाखविण्यात आली. सामाजिक अंतर, फायर अलार्म, घुसखोर शोधण्यासाठी प्रॉक्सिमिटी सेन्सरवरील अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाच्या प्रात्यक्षिकांबद्दल आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांनी माहिती जाणून घेतली. विद्यार्थ्यांना विज्ञानाप्रती अधिक उत्सुक आणि जागरूक बनवणे. रोबोट: स्वायत्त आणि रिमोट कंट्रोल, वारा वेग मीटर, आयओटी आधारित घराची सुरक्षा, पंखे, दिवे, पथदिवे यासारख्या घरगुती उपकरणांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी वापरण्यात येणारे उपकरण आधी विविध मॉडेल्सच्या आधारे विज्ञानाची माहिती या उपक्रमातून देण्यात आली. आश्रमशाळेच्या ५०० हून अधिक विद्यार्थ्यांनी या कार्यक्रमाला हजेरी लावली. वैज्ञानिक मॉडेल्सच्या आधारे खास डिझाइन केलेल्या उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांनी सक्रिय सहभाग घेतला. या उपक्रमामुळे आदिवासी विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक कुतूहल आणि उत्साह निर्माण झाला. विद्यापीठाच्या IQAC संचालक डॉ. स्मिता आचार्य आणि इलेक्ट्रॉनिक्स आणि संगणक विज्ञान विभाग प्रमुख डॉ. सतीश शर्मा यांनी वैज्ञानिक मार्गदर्शन केले. NASI नागपूर चॅप्टर अध्यक्ष डॉ. एन. एस. गजभिये यांनी संपूर्ण कार्यक्रमाचे संचालन केले. हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ NASI आणि आदिवासी विभाग नागपूर विभागाच्या प्रशासकीय सहकार्याबद्दल IQAC ने आभार मानले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय अजिंक्य आंतर महाविद्यालयीन टेबलटेनिस स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या क्रीडा विभागाच्या वतीने आयोजित आंतरमहाविद्यालयीन टेबलटेनिस स्पर्धेत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने हिंगण्याच्या जीएच रायसोनी अभियांत्रिकी महाविद्यालयाला नमवित स्पर्धेत अजिंक्य राहण्याचा मान प्राप्त केला. तर तिसरे स्थान रामदेवबाबा अभियांत्रिकी महाविद्यालयाने प्राप्त केले.

विद्यापीठाच्या टेबलटेनिस सभागृहात झालेल्या अंतिम लढतीत डॉ.

बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने ३-० ने बाजी मारली. एकेरीत जयेश कुळकर्णीने अभिराज शिलेदारला ११-४, ११-५, ११-४ ने तर आदि चिटणीसने वैभव केशरीला ११-०, ११-४, ११-२ ने तर शार्दुल पोलकेने सुहास मुसळेला ११-७, ११-५, १२-१० ने नमवित डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संघाला ३-० ने विजयी केले.

तिसऱ्या स्थानासाठी झालेल्या लढतीत रामदेवबाबा अभियांत्रिकी महाविद्यालयाने नॅशनल फायर सर्व्हिस कॉलेजला ३-० ने नमवित बाजी मारली. सामन्यात एकेरीत विजयी संघाच्या आनंद मराठेने हिमांशू कुमारला १४-१२, ११-५, १२-१० ने तर वरणय पौनीकरने ग्यान राजनला ११-८, १३-११, ११-७ ने आदित्य श्रावगिरीने हर्ष पामपट्टीवारला ११-४, ११-५, ११-१ ने नमवित संघाच्या विजयात मोलाचे योगदान दिले. सामन्यात स्पर्धेतील विजयी संघाला सन्मानित करण्यात आले. याप्रसंगी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभागाचे संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी, महाराष्ट्र राज्य टेबलटेनिस संघटनेचे सचिव अॅड. आशुतोष पोतनीस, छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारक समितीचे मंगेश डुके, वैनगंगा महाविद्यालय, साकोलीचे प्राचार्य डॉ. सुनील चतुर्वेदी, अजय कांबळे, मुख्य पंच दीपक कानेटकर आदी उपस्थित होते.

नागपूरात नोव्हेंबर महिन्यात होणार ऑरेंज ऑलिम्पिक

शताब्दी वर्षानिमित्त
राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा
पुढाकार

ऑरेंज ऑलिम्पिक टीम आणि राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या संयुक्त विद्यमाने ऑरेंज ऑलिम्पिक स्पर्धा- २०२३ चे आयोजन २३ ते २८ नोव्हेंबर दरम्यान नागपुरात करण्यात येणार आहे. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ यंदा आपले शताब्दी महोत्सव साजरे करीत आहे. याच महोत्सवी वर्षानिमित्त या उपक्रमाचे आयोजन ऑरेंज ऑलिम्पिक टीमच्या वतीने करण्यात आल्याची माहिती नागपूर विद्यापीठ क्रीडा विभागाचे संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी यांनी दिली.

या शालेय स्पर्धेत टेबलटेनिस, बॅडमिंटन आणि अॅथलेटिक्स या खेळांचा समावेश राहणार आहे. नागपूर जिल्हा अॅथलेटिक्स संघटना, नागपूर जिल्हा बॅडमिंटन संघटना तसेच नागपूर जिल्हा टेबलटेनिस संघटनेच्या मार्गदर्शनात या स्पर्धेचे आयोजन करण्यात येणार आहे. यासर्व स्पर्धा नागपूर विद्यापीठाच्या मैदानावर होणार आहे. ३१ ऑक्टोबर २०२३ ही प्रवेश नोंदणी करण्याची शेवटची तारीख आहे. स्थानिक स्तरावरचा हा महत्वाचा व सर्वात मोठा इव्हेंट राहणार आहे. शहरातील क्रीडा प्रतिभेला वाव देणाऱ्या शाळा यात सहभागी होणार आहे. तळागाळातील खेळाडूंना व्यासपीठ मिळावे तसेच क्रीडा भावना जागृत व्हावी हाच ऑरेंज ऑलिम्पिकचे ध्येय असल्याचे मत ऑरेंज ऑलिम्पिकच्या संस्थापक व योग्य प्रशिक्षक दिव्या चावला आणि माजी रणजीपटू केतन कावरे यांनी व्यक्त केले.

सर्व सहभागी खेळाडूंना प्रमाणपत्र तर विजेत्या खेळाडूंना पदक देउन सन्मानित करण्यात येणार आहे. याशिवाय सर्वोत्कृष्ट शाळांनाही चषक देउन सन्मानित करण्यात येणार आहे. नागपूराला ५० हून अधिक शाळांमधून सुमारे एक हजार विद्यार्थी यात सहभागी होतील अशी अपेक्षा आयोजकांनी व्यक्त केली आहे. स्पर्धेच्या भव्य आयोजनासाठी महाराष्ट्र बॅडमिंटन संघटनेचे वरिष्ठ उपाध्यक्ष मंगेश काशीकर यांच्या मार्गदर्शनात बॅडमिंटन खेळाचे तर अॅड. आशुतोष पोतनीस यांच्या नेतृत्वात टेबल टेनिसचे आणि जिल्हा अॅथलेटिक्स संघटनेचे अध्यक्ष गुरुदेव नगराळे यांच्या मार्गदर्शनात अॅथलेटिक्स खेळाचे नियोजन करण्यात येणार आहे. अधिक माहितीसाठी दिव्या चावला आणि केतन कावरे यांच्याशी ७८२१०-७६८४० या नंबरवर संपर्क साधावा, असे आवाहन करण्यात आले आहे.

या वयोगटाचा राहणार समावेश

टेबल टेनिस (१३, १५, १७, १९ वर्षांखालील मुले-मुली- एकेरी, दुहेरी, मिश्र दुहेरी.)

बॅडमिंटन (१३, १५, १७, १९ वर्षांखालील मुले-मुली-एकेरी, दुहेरी, मिश्र दुहेरी.)

अॅथलेटिक्स (१२, १४, १६, १८ वर्षांखालील मुले-मुली- ट्रॅक इव्हेंट्स - १००, २००, ४००, ८००, १५००, ४ बाय १०० मीटर रिले.)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संघाने पटकाविले विजेतेपद आंतरमहाविद्यालयीन पुरुष बॉस्केटबॉल स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या वतीने आयोजित आंतर महाविद्यालयीन पुरुष बास्केटबॉल स्पर्धेत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने अंतिम लढतीत धनवटे नॅशनल कॉलेज संघाला सहजच नमवित विजेतेपद प्राप्त केले.

रवीनगरातील नागपूर विद्यापीठाच्या बास्केटबॉल कोर्टवर झालेल्या या लढतीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संघाने आक्रमक खेळाच्या जोरावर धनवटे नॅशनल कॉलेजचा ४६-२५ ने पराभव करीत स्पर्धेत सर्वोत्कृष्ट संघाचा मान प्राप्त केला. परिणामी धनवटे नॅशनल कॉलेजला उपविजेतेपदावरच समाधान मानावे लागले. सामन्यात विजयी संघाकडून हिमांशू शेडेने सर्वाधिक १८ गुणांचे योगदान दिले.

स्पर्धेत तिसऱ्या स्थानासाठी झालेल्या लढतीत हिस्लॉप संघाने बाजी मारली. हिस्लॉप संघाने वायसीसीईला ३२-१७ ने नमविले. त्यामुळे वायसीसीईला चवथ्या स्थानावर समाधान मानावे लागले. सामन्यात सर्वाधिक १२ गुणांचे योगदान प्रथम गुप्ता यांनी दिले. स्पर्धेतील विजेत्यांना यावेळी पुरस्कृत करण्यात आले. याप्रसंगी प्रमुख अतिथी म्हणून महाराष्ट्र बास्केटबॉल संघटनेचे सचिव शत्रुघ्न गोखले, डीएनसीचे प्राचार्या डॉ. ओंकार देशमुख, क्रीडा विभागप्रमुख डॉ. देवेंद्र वानखेडे, डॉ. इंद्रजीत रंधावा आदी उपस्थित होते.

सुफी संतांनी साहित्यातून राष्ट्रीय चेतना निर्माण केली राष्ट्रसंत व्याख्यानमालेत प्रो. फारूक बख्शी यांचे विचार

ख्वाजा बंदा नवाज गेसूदराज यांचे साहित्य सर्व सामान्य नागरिकांशी जुळलेले होते. त्यांच्यासह सुफी संतांनी साहित्यातून राष्ट्रीय चेतना निर्माण केली असे प्रतिपादन हैदराबाद येथील मौलाना आझाद नॅशनल उर्दू विद्यापीठाचे माजी विभाग प्रमुख प्रो. फारूक बख्शी यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या शताब्दी महोत्सव निमित्त राष्ट्रसंत व्याख्यानमालेतील आठवे पुष्प शनिवार, दिनांक २१ ऑक्टोबर २०२३ रोजी दुपारी २ वाजता गुंफण्यात आले. जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवन येथे आयोजित व्याख्यानमालेत प्रो. बख्शी बोलत होते.

व्याख्यानमालेच्या अध्यक्षस्थानी माननीय प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे होते, मंचावर प्रमुख व्याख्याते हैदराबाद येथील मौलाना आझाद नॅशनल उर्दू विद्यापीठाचे माजी विभाग प्रमुख प्रो. फारूक बख्शी, विद्यापीठाच्या मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी, ऊर्दू विभाग प्रमुख डॉ. संतोष गिन्हे उपस्थित होते. 'ख्वाजा बंदा नवाज गेसूदराज यांच्या साहित्यातील सांस्कृतिक आणि राष्ट्रीय चेतना' या विषयावर पुढे बोलताना प्रो. फारूक बख्शी यांनी हिंदुस्थानातील सुफी व संत परंपरा या विषयावर विस्तृत माहिती दिली. हिंदुस्थानात झालेल्या सर्व सुफी संतांचे कार्य क्षेत्र हे उत्तरेकडील होते. मात्र, सुफी संत परंपरेतील एकमेव ख्वाजा बंदा नवाज गेसूदराज यांचे कार्य क्षेत्र दक्षिणेसह संपूर्ण हिंदुस्थान होते. सुफी संप्रदायाचे स्नेह व परस्पर बंधूभाव हे मूळ होते. ख्वाजा बंदा नवाज हे ज्या क्षेत्रात गेले, तेथील संस्कृतीचा त्यांनी स्वीकार केला. त्यामुळे त्यांना जवळपास ८ विविध भाषा येत होत्या, असे प्रो. बख्शी यांनी सांगितले.

ऊर्दूतील प्रथम शायर हजरत आमिर खुसरो यांचे स्वारीवरून परतत असताना एका व्यक्तीला हजरत मोहम्मद इलाही यांच्या जोड्याच्या मोबदल्यात एक लाख टके (तत्कालीन पैसे) दिल्याचे उदाहरण दिले. त्याचप्रमाणे हजरत मोहम्मद इलाही यांच्या दर्ग्यात ऊर्स दरम्यान वसंत पंचमी उत्सव कश्याप्रकारे साजरा केला जातो, याची माहिती दिली. यावरून सुफी संतांनी त्यांच्या जीवनात विविध संस्कृतीचा अवलंब केला होता, असे ते म्हणाले. सय्यद वल शरीफ

कमालुद्दीन बिन मुहम्मद बिन यूसुफ अल हुसैनी असे त्यांचे मूळ नाव असून लांब केशरचनेवरून त्यांचे नाव गेसूदराज असे पडले. त्यांच्या १०५ वर्षांच्या आयुष्यात त्यांनी १०५ पुस्तके लिहिली. तसेच त्यांच्या साहित्यावर देखील १६० पुस्तके लिहिली गेली आहेत. वेद आणि सुफी साहित्यामध्ये समानता होती म्हणून सुफी संप्रदाय हिंदूस्थानात प्रसिद्ध

झाला. मानवाला मानवाशी जोडणारी राष्ट्रीय चेतना त्यांच्या सह सुफी संतांनी साहित्यातून निर्माण केली. बदलत्या काळानुसार शब्दांचा अर्थ बदलतो. मात्र, भारताला एका टोकापासून दुसऱ्या टोकापर्यंत जोडण्याचे काम संतांनी केले असल्याचे प्रो. बख्शी म्हणाले. अध्यक्षीय भाषण करताना प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी आपला देश संतांची भूमी असल्याचे सांगितले. आपल्या देशात विविध धर्म, संप्रदाय असले तरी सर्वांचे तत्वज्ञान एकच असल्याचे ते म्हणाले. स्वीकार करण्याची प्रवृत्ती वाढल्यास राष्ट्रीय चेतनेची भावना वाढेल. सहिष्णुता, स्वीकार्यता, समज ही धर्माची शिकवण असल्याचे डॉ. दुधे म्हणाले. प्रास्ताविक करताना ऊर्दू विभाग प्रमुख डॉ. संतोष गिन्हे यांनी भारत देशाचे फार प्राचीन काळापासून सर्वाना आकर्षक राहिले असल्याचे सांगितले. त्यामुळे येथे आलेल्या लोकांमुळे भारतात विविध प्रकारची संस्कृती असल्याचे ते म्हणाले. सोबतच सुफी संप्रदायाविषयी त्यांनी माहिती दिली. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. समीर कबीर यांनी केले तर आभार अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी यांनी मानले. कार्यक्रमाला प्राधिकारणी सदस्य, विविध विभागांचे प्रमुख, शिक्षक, अधिकारी, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

महिलांमध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय अजिंक्य आंतर महाविद्यालयीन टेबलटेनिस स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या क्रीडा विभागाच्या वतीने आयोजित आंतर महाविद्यालयीन टेबलटेनिस महिला गटात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने रामदेवबाबा अभियांत्रिकी महाविद्यालयाला नमवित स्पर्धेतील

विजेतेपद प्राप्त केले.

अंतिम सामन्यात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने रामदेवबाबा महाविद्यालयाचा ३-१ ने पराभव केला. एकेरीत मयुरी देशमुखने वेनुश्री शर्माचा ११-२, ७-११, ११-६, ११-५ ने तर दुसऱ्या फेरीत दिशा गिरधरने खुशी रामावतला ११-३, ११-१, ११-१ ने नमवित संघाला २-० अशी आघाडी मिळवून दिली. त्यानंतर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरच्या दुर्गेश्वरी कछवाहला रुचा घारेकडून १-११, ६-११, ०-११ ने पराभव स्वीकारावा लागला. त्यामुळे २-१ असे गुण झाले. यानंतर दिशाने वेनुश्रीला ११-८, ११-४, ११-३ ने नमवित ३-१ ने संघाच्या विजयावर शिक्कामोर्तब केला.

तत्पूर्वी झालेल्या उपांत्यफेरीच्या लढतीत रामदेवबाबा अभियांत्रिकी महाविद्यालयाने सेंट पलोटी अभियांत्रिकी महाविद्यालयाला ३-० ने तर दुसऱ्या उपांत्यफेरीच्या लढतीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाने हिंगण्याच्या जीएच रायसोनी अभियांत्रिकी महाविद्यालयाला अटीतटीच्या लढतीत ३-२ ने मात देत अंतिम फेरीत प्रवेश केला होता.

तिसऱ्या स्थानासाठी झालेल्या लढतीत जीएच रायसोनी संघाने सेंट पलोटी अभियांत्रिकी महाविद्यालयाचा ३-० ने पराभव करीत बाजी मारली. यात विजयी संघाकडून अक्षता हलडुलेने विनया खैरेला १४-१२, ११-९, ८-११, ११-९ ने ज्ञानेश्वरी पाथरकरने वेदांती वनडुलेला ११-१, ११-४, ११-३ ने आणि युक्ती उपरेतीने नभा भोंगाळेला ११-१, ११-३, ११-० ने नमवित संघाच्या विजयात मोलाचे योगदान दिले. स्पर्धेतील विजेत्या संघाला नाशिकराव तिरपुडे शालेय शिक्षण महाविद्यालयाचे प्राचार्य आणि विद्यापीठाच्या शारीरिक शिक्षण अभ्यास मंडळाचे सदस्य डॉ. विवेक अवसरे यांच्याहस्ते पुरस्कृत करण्यात आले. याप्रसंगी पांडव शारी. शिक्षण महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आदित्य सोनी, साकोलीच्या वैनगंगा महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. जितेंद्र कुमार ठाकुर, एमएसटीटीचे सचिव अॅड. आशुतोष पोतनीस, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाचे दीपक बोरकर, अजय कांबळे, स्पर्धा पंच दीपक कानेटकर आदी उपस्थित होते.

सिहोऱ्याचा आर्ट्स कॉलेज ठरला अजिंक्य एसएसएनजे महाविद्यालयाला दिली मात आंतरमहाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या क्रीडा विभागाच्या वतीने आयोजित आंतर महाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धेत सिहोऱ्याच्या आर्ट्स महाविद्यालयाने आक्रमक खेळाच्या जोरावर देवळीच्या एसएसएनजे महाविद्यालयाचा सहजच पराभव करीत स्पर्धेत अजिंक्य राहण्याचा मान प्राप्त केला. रवी नगरातील विद्यापीठाच्या मैदानावर मॅटवर स्पर्धेतील अंतिम सामना खेळला गेला. यात सुरुवातीपासूनच आक्रमक खेळणाऱ्या सिहोऱ्याच्या आर्ट्स कॉलेजने बाजी मारली. सामन्यात १९ गुणांच्या फरकाने म्हणजेच ४१-२२ अशा गुणांनी धुव्वा उडवित स्पर्धेतील जेतेपद प्राप्त केले. आर्ट्स कॉलेजच्या विजयी संघात गणेश गायधने, अखिल पावनकर, सुरज डी., तुषार रेहपांडे, निशांत सेलोकर, चंदू काहलकर, मनीष मते, अनिकेत लांजे, परवेश, जय कुमार शहारे, धनंजय मोरे या खेळाडूंचा समावेश होता.

तिसऱ्या स्थानासाठी झालेल्या लढतीत वर्धेच्या लोक महाविद्यालयाने अंदडगावच्या एनपीडब्ल्यू महाविद्यालयाचा ४०-२० अशा गुणांनी पराभव करीत तिसरे स्थान प्राप्त केले. स्पर्धेतील विजयी संघाला राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे प्र कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांच्या हस्ते विद्यापीठाचे क्रीडा संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी, ज्योतिबा शारी. शिक्षण महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. विजय दातारकर, डॉ. संजय चौधरी, डॉ. शमशेर सिंग, डॉ. नितीन जंगीटवार, डॉ. श्रीराम आगलावे, डॉ. सचिन चापले, डॉ. सरीता भोयर यांच्या उपस्थितीत सन्मानित करण्यात आले. कार्यक्रमाचे संचालन अर्चना कोट्टेवार यांनी तर आभार डॉ. मनोज आंबटकर यांनी मानले.

थर्मोडायनामिक्स राष्ट्रीय परिषदेस प्रारंभ थर्मोडायनामिक्सची सर्वत्र गरज - डॉ. नंदकिशोर राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात थर्मोडायनामिक्सच्या १३ व्या राष्ट्रीय परिषदेस गुरुवार, दिनांक २६ ऑक्टोबर २०२३ रोजी प्रारंभ झाला. विद्यापीठाचा रसायनशास्त्र विभाग, इंडियन थर्मोडायनामिक्स सोसायटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित तीन दिवशीय राष्ट्रीय परिषदेचा उद्घाटनिय कार्यक्रम गुरुनानक भवन येथे पार पडला. राष्ट्रीय परिषदेचे बीज भाषण करताना आयआयटी मुंबई येथील डॉ. नंदकिशोर यांनी थर्मोडायनामिक्सची सर्वत्र गरज असल्याचे सांगितले.

उद्घाटनीय कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे माननीय प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे होते. प्रमुख अतिथी म्हणून आयआयटी मुंबई येथील डॉ. नंदकिशोर, आयआयटी चेन्नई येथील डॉ. रमेश गरदास, विद्यापीठाचे विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्या शाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत माहेश्वरी, रसायनशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. एन. एन. करडे, संयोजक डॉ. रविन जुगादे, डॉ. विजय तांगडे, डॉ. सुधाकर धोंडगे, डॉ. निरज खटी, डॉ. ममता लांजेवार, डॉ. राजेन्द्र डोंगरे हे व्यासपीठावर उपस्थित होते. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे शताब्दी महोत्सवी वर्ष तसेच रसायनशास्त्र विभागाचे यंदा हीरक महोत्सवी वर्ष सुरू असल्याने १३ व्या थर्मोडायनामिक्स परिषदेचे आयोजन करण्यात आले आहे. राष्ट्रीय परिषदेचे बीज भाषण करताना डॉ. नंदकिशोर यांनी थर्मोडायनामिक्स विषयी संपूर्ण माहिती दिली. थर्मोडायनामिक्सची रचना, गुणधर्म, ऊर्जा, सहसंबंध आदी विस्तृत माहिती त्यांनी पीपीटीद्वारे उपस्थितांना दिली. इन्सुलिन, डीएससी प्रोफाइल, प्रोटीन्स यामध्ये असलेले थर्मोडायनामिक्सचे महत्त्व त्यांनी पटवून दिले. औषधे निर्मितीत थर्मोडायनामिक्स कसे उपयोगी आहे, याबाबत माहिती दिली. राष्ट्रीय परिषदेत सहभागी प्रतिनिधींनी विचारलेल्या प्रश्नांना त्यांनी उत्तरे दिली. या प्रश्नादरम्यान पृथ्वीवर येणाऱ्या प्रकाशासोबत थर्मोडायनामिक्सचा कसा प्रभाव होतो, याबाबत देखील प्रश्न विचारण्यात आला होता. भारताच्या चंद्रयान मोहिमेदरम्यान याचा शास्त्रज्ञांनी अभ्यास केला असून याबाबत समर्पक उत्तर त्यांनी दिले. ऊर्जा ही नष्ट होत नसून एकीकडून दुसरीकडे परिवर्तित होते. असा थर्मोडायनामिक्सचा सर्वसाधारण सिद्धांत त्यांनी समजावून सांगितला. यावेळी अध्यक्षीय भाषण करताना प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी शास्त्रज्ञांनी समाजाच्या गरजा लक्षात घेऊन संशोधन करावे, असे सांगितले. सोबतच समाजाचा शाश्वत विकास व्हावा याकडे त्यांनी उपस्थितांचे लक्ष वेधले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना संयोजक डॉ. रविन जुगादे यांनी परिषदेसाठी ३५० प्रतिनिधींनी नोंदणी केली असून १५० पेपर प्राप्त झाल्याचे सांगितले. रसायनशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. एन. एन. करडे यांनी मार्गदर्शन करताना विभागाचा इतिहास विशद केला. त्यांनी त्यांच्या भाषणामध्ये ६० वर्ष जुने असलेल्या विभागाच्या विकासाबाबत माहिती देताना सर्वांचा हातभार असल्याचे सांगितले. माजी शिक्षक डॉ. सहस्त्रबुद्धे यांचा त्यांनी आवर्जून उल्लेख केला. अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत माहेश्वरी यांनी नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाबाबत माहिती दिली. एनईपीनुसार आयआयटीने विविध ऑनलाइन कार्यक्रम तसेच एमओओसी आदी ऑनलाईन अभ्यासक्रम सुरू केल्याची माहिती दिली. डॉ. गरदास यांनी इंडियन थर्मोडायनामिक्स सोसायटीचा (आयटीएस) इतिहास सांगितला. आयटीएसच्या विकासामध्ये नागपूरचे मोठे योगदान असल्याचे सांगितले. आयटीएसच्या राष्ट्रीय परिषदेमध्ये दोनदा खंड पडला. मात्र, नागपूरने त्याला पुनर्जन्म दिल्याचे ते म्हणाले. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. मेहजबिन हक व डॉ. मैथिली खापरे यांनी केले तर आभार डॉ. विजय तांगडे यांनी मानले.

माजी शिक्षकांचा सत्कार

राष्ट्रीय परिषदेच्या अनुषंगाने रसायनशास्त्र विभागातील ८ माजी प्राध्यापकांचा सत्कार यावेळी करण्यात आला. यामध्ये डॉ. ए.पी. जोशी, डॉ. ए. ए. भालेकर, डॉ. जी. एस. नटराजन, डॉ. एच.डी. जुनेजा, डॉ. एल. जे. पालीवाल, डी.व्ही. पर्वते, डॉ. बी.एन. बेरड, डॉ. व्ही. एन. इंगळे यांचा समावेश आहे. परिषदेच्या यशस्वीतेसाठी रसायनशास्त्र विभागाचे प्रमुख प्रा. एन. एन. करडे यांच्या अध्यक्षतेखाली डॉ. सुधाकर धोंडगे, डॉ. ममता लांजेवार, डॉ. राजेंद्र डोंगरे, संयोजक डॉ. रविन जुगादे, संयोजक सचिव डॉ. विजय तांगडे, कोषाध्यक्ष डॉ. निरज खटी, सदस्य डॉ. सिद्धार्थ मेश्राम, डॉ. असर अहमद यांचा समावेश आहे. डॉ. के. एन. मुन्शी, डॉ. एन. पी. जोशी, डॉ. व्ही.एन. इंगळे, डॉ. एन. एस. भावे, डॉ. ए. ए. भालेकर, डॉ. ए. एन. गर्ग, डॉ. एच. डी. जुनेजा, डॉ. डी.व्ही. पर्वते, डॉ. जी. एस. नटराजन, डॉ. एल. जे. पालीवाल, डॉ. बी. एन. बेरड, डॉ. एम. के. एन. येकी यांचे सहकार्य लाभत आहे.

चित्रपटांचा सामाजिक प्रभाव पडू शकतो -प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांचे प्रतिपादन जनसंवाद विभागात चित्रपट निर्मिती कार्यशाळा

चित्रपटांचा सामाजिक प्रभाव पडू शकतो, असे प्रतिपादन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे माननीय प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचा जनसंवाद विभाग, नवी दिल्ली स्थित सेंटर फॉर मीडिया स्टडीज (CMS) वातावरणद्वारे यू.एस. कॉन्सुलेट जनरल मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'सोशल इम्पॅक्ट फिल्म मेकिंग वर्कशॉप' कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी प्र- कुलगुरू डॉ. दुधे हे शुक्रवार दिनांक २७ ऑक्टोबर २०२३ रोजी बोलत होते.

जनसंवाद विभागात आयोजित कार्यक्रमाला प्र- कुलगुरू डॉ. संजय दुधे, सीएमएस उपनिदेशक श्री. सब्यसाची भारती, लघुपट

दिग्दर्शक, फिल्म अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडियाचे मोबाईल जर्नलिझम कोर्सेसचे कोर्स डायरेक्टर श्री. रितेश ताकसांडे, जनसंवाद विभाग प्रमुख डॉ. मोईज मन्नान हक मंचावर उपस्थित होते. कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांनी चित्रपट माध्यमाच्या सामर्थ्यावर प्रकाश टाकला. मी समाजशास्त्राचा प्राध्यापक आहे आणि मी तुम्हाला सांगू शकतो की, समाजासमोर असंख्य समस्या आहेत. तुमच्या चित्रपटांवर काय परिणाम होऊ शकतो याची तुम्हाला जाणीव असली पाहिजे आणि समाजाला या समस्या समजून घेण्यास आणि हाताळण्यास मदत करणारा विषय निवडला पाहिजे, असे ते म्हणाले. डॉ. दुधे यांनी सीएमएस वातावरणच्या हरित उपक्रमांचे कौतुक केले आणि पर्यावरणविषयक चिंतेबद्दल जनसामान्यांना संवेदनशील आणि एकत्रित करण्याची गरज अधोरेखित केली. "आपण ही वेडी भौतिकवादी गर्दी थांबवली पाहिजे आणि निसर्गाच्या पाच मूलभूत घटकांकडे परत गेले पाहिजे यावर त्यांनी भर दिला.

पुढील वर्षी नियोजित भव्य ग्रीन फ्रेम्स : वातावरण शॉर्ट फिल्म फेस्टिव्हलची पूर्वतयारी म्हणून संपूर्ण भारतात नियोजित कार्यशाळांच्या मालिकेतील नागपूरची कार्यशाळा शेवटची आहे. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ शताब्दी महोत्सवाचा एक भाग म्हणून आयोजित केलेल्या सिनेस्टोरी लघुपट स्पर्धेसाठी नागपूर आणि आसपासच्या स्पर्धकांना तयार करण्याचे काम केले जात आहे. शहरातील तरुण हौशी चित्रपट-लघुपट निर्मात्यांना समाजासाठी उपयुक्त आणि उपयुक्त अशा थीम निवडून त्यांच्या निर्मितीची दखल घेण्यासाठी आणि सकारात्मक प्रभाव पाडण्यासाठी प्रोत्साहित करण्यात आले. विद्यापीठाच्या जनसंवाद विभागामध्ये आजपासून सुरू झालेल्या दोन दिवसीय 'सोशल इम्पॅक्ट फिल्म मेकिंग वर्कशॉप' मध्ये ७५ हून अधिक जण सहभागी झाले आहेत.

तत्पूर्वी, पाहुण्यांचे आणि सहभागींचे स्वागत श्री. सब्यसाची भारती यांनी केले, त्यांनी कार्यशाळेचा विषय आणि महत्त्व देखील सांगितले. कार्यशाळेचे मार्गदर्शक श्री. रितेश ताकसांडे यांनी कार्यशाळेची थोडक्यात माहिती दिली. श्री रितेश ताकसांडे हे देशातील एक अत्यंत प्रतिष्ठित मोजो एज्युकटर आहेत. सध्या ताकसांडे हे स्किफ्ट (SKIFT) इनिशिएटिव्ह येथे फिल्म ओरिएंटेशन कोर्सेस आणि मोबाईल जर्नलिझम कोर्सेसचे कोर्स डायरेक्टर म्हणून फिल्म अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया येथे कार्यरत आहे. त्यांनी दिलेल्या प्रशिक्षण आणि अमूल्य टिप्सचा लाभ कार्यशाळेत सहभागी विद्यार्थ्यांना मिळेल. जनसंवाद विभाग प्रमुख डॉ. मोईज मन्नान हक यांनी आभार मानले.

उद्योजकता आणि आरोग्य प्रदर्शनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद विद्यापीठ पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभागाचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठातील पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभागाच्या वतीने शुक्रवार, दिनांक २७ ऑक्टोबर २०२३ रोजी आयोजित एक दिवसीय उद्योजकता आणि आरोग्य प्रदर्शनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. विद्यापीठाचे माननीय कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे यांच्या उपस्थितीत पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभागाच्या माजी प्रमुख डॉ. सबीहा वली यांच्या शुभहस्ते प्रदर्शनाचे उद्घाटन करण्यात आले.

उद्योजकता आणि आरोग्य प्रदर्शनाच्या उद्घाटन कार्यक्रमाला कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे, पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभागाच्या माजी प्रमुख डॉ. सबीहा वली, पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभाग प्रमुख डॉ. कल्पना जाधव, संयोजक डॉ. वंदना धवड, आरोग्य प्रदर्शन प्रमुख डॉ. प्राजक्ता नांदे यांची उपस्थिती होती. विद्यापीठाच्या महात्मा ज्योतिबा फुले शैक्षणिक परिसरात गृह विज्ञान विभागामध्ये आयोजित प्रदर्शनीत विविध एकुण २६ स्टॉल्स लावण्यात आले होते. यामध्ये गृह विज्ञान विभागातील विद्यार्थ्यांच्या १२ स्टॉल्सचा समावेश होता.

वैष्णवी कांबे (दिवे), नेहा ठाकरे (लिफाफा), हिमांशा डोनेकर (रोटी रुमाल), सेजल - प्रणाली (डेकोरेटिव्ह आर्टिकल), नेहा कनोजिया (पाऊचेस), मानसी (बॉटल्स), विशाखा (फ्रेम्स), विशाखा उके (रोपटे), निकिता देशमुख (डेकोरेटिव्ह दिवे), डॉ. अनहिता रंदेलिया (लेस, साडी, कुशन्स), स्नेहल फसाटे (ड्रेस मटेरिअल), प्रिती टेंभरे (डेकोरेटिव्ह प्रॉडक्ट), चित्रा मानापुणे (ज्वेलरी), सीमा बुब (कुर्ती, साडी, बास्केट), राजेश भोरगडे व निता ठाकरे (कोल्ड प्रेस ऑईल ड्रेस मटेरिअल), अपर्णा कुबडे (चकली मिक्स, ढोकला मिक्स, लोणचे), मिनू कथल (डेकोरेटिव्ह प्रॉडक्ट), अन्वी - रितिका (मंडाला आर्ट बुकमार्क), अंजू मोरे (होममेड चॉकलेट), मिनाक्षी बागडे (गिफ्ट पॅक, ड्राय फ्रूट, कुकीज, चॉकलेट), स्नेहा उईके (टी, कॉफी, प्री-मिक्स), दिव्या शेते व ग्रुप (दिवे), रश्मी साखरकर (फ्रेम्स), निकीता पाटील (चाय सिड), भावना गुरुदासानी (डेकोरेटिव्ह तोरण), साधना कुकडे (फ्रेम्स) आदी विविध स्टॉल्स लावण्यात आले होते. सकाळी ११ ते सायंकाळी ४.३० वाजेपर्यंत सुरू असलेल्या प्रदर्शनाला मोठ्या संख्येने विद्यार्थी, शिक्षक, अधिकारी, कर्मचारी यांनी भेट देत वस्तुंची माहिती घेतली.

आरोग्य प्रदर्शनीला प्रतिसाद

पदव्युत्तर गृह विज्ञान विभागामध्ये आयोजित आरोग्य प्रदर्शनीला चांगला प्रतिसाद मिळाला. प्रदर्शनीला भेट देण्यासाठी आलेले विद्यार्थी, नागरिकांची यावेळी बोन मिनरल डेन्सिटी तसेच बॉडी कंपोजिटर अॅनलायझर मशीनद्वारे तपासणी करण्यात आली. आरोग्य प्रदर्शन डॉ. प्राजक्ता नांदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आले. आयोजनासाठी डॉ. शुभदा जांभुळकर, मीनाक्षी सुरवाडे, रेवती सुकळीकर, कल्याणी रोडे, नयना महाडिक यांनी सहकार्य केले.

महात्मा गांधीचे विचार आजही दिशादर्शक डॉ. प्रमोद वाटकर यांचे प्रतिपादन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या लोकप्रशासन आणि स्थानिक स्वराज्य शासन विभागातर्फे विद्यापीठस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धा आणि अतिथी व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. स्पर्धेचे उद्घाटन मानव विज्ञान विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी यांनी केले.

कार्यक्रमाची सुरुवात विद्यापीठ गीत गायनाने आणि अतिथींच्या स्वागताने झाली. त्यांच्या उद्बोधनात डॉ. कोरेटी यांनी आजच्या समाज माध्यमांच्या युगात तर्कविचारसंगत वक्तृत्वाचे महत्त्व अधोरेखित केले आणि वक्तृत्वाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकत सहभागी स्पर्धकांना शुभेच्छा दिल्या. सहाय्यक प्राध्यापिका डॉ. सुप्रिया डेविड आणि विभाग प्रमुख डॉ. जितेंद्र वासनिक ह्यांनी स्पर्धा आयोजित करण्याची पार्श्वभूमी उपस्थितीसमोर मांडली. "स्वच्छ गाव सुंदर गाव", "महात्मा गांधी आणि लोकशाही", "महात्मा गांधींची ग्रामस्वराजची संकल्पना", "आपत्ती व्यवस्थापनाचे महत्त्व", "समाज आणि प्रशासन" या विषयांवर विद्यापीठातील विविध विभागातील एकूण २४ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवून आपले वक्तव्य प्रस्तुत केले.

या स्पर्धेनंतर गांधी विचारधारा विभागाचे प्रमुख डॉ. प्रमोद वाटकर यांनी "महात्मा गांधी यांच्या विचारांची प्रासंगिकता" या विषयानुरूप गांधीजींच्या संकल्पनांची सांगड घातली. भारताची एक जागतिक ओळख म्हणजे महात्मा गांधी असे डॉ. वाटकर यांनी नमूद केले. गांधीजींना कोणत्याही विशिष्ट चौकटीत बसवता येत नाही. यातच त्यांचा मोहनदास ते महात्मा हा प्रवास घडला आणि तो आपल्यासाठी दिशादर्शक आहे हे ही सांगितले. अहिंसा, सत्याग्रह, स्वदेशी, हृदय परिवर्तन, नई तालीम, स्त्रीसहभाग अशा अनेक पैलूंनी त्यांची व्यापकता लक्षात येते. त्यांचे जीवन प्रत्येकाने समजून 'माझे जीवन हा माझा संदेश' ही उक्ती उलगडून त्यातील उदात्त विचार आत्मसात करावेत, अशी श्रोत्यांना साद घातली. अतिथी व्याख्यानानंतर स्पर्धेचे पुरस्कार वितरण करण्यात आले. मिथुन मेश्राम (तत्त्वज्ञान विभाग), प्रियांका मेश्राम (अर्थशास्त्र विभाग), अनिरुद्ध तळेगांवकर (लोकप्रशासन विभाग) यांनी अनुक्रमे प्रथम, द्वितीय आणि तृतीय पारितोषिक तसेच भारती गौर (हिंदी विभाग) आणि प्रतीक्षा वासनिक (जनसंवाद विभाग) यांना उत्तेजनार्थ पारितोषिक डॉ. प्रमोद वाटकर यांच्या हस्ते देण्यात आले. परीक्षक डॉ. हितेश दडमल आणि डॉ. प्रमोद काणेकर यांनी स्पर्धकांचे मूल्यमापन केले. डॉ. वासनिक यांनी विभागातमार्फत घेण्यात येणाऱ्या पुढील कार्यक्रमांबद्दल माहिती दिली. कार्यक्रमाचे संचालन विद्यार्थिनी लिंटा टॉमसन आणि विभागातील शिक्षक श्रीवर्धन केकतपुरे यांनी केले. पाहुण्यांचा परिचय धर्मेद्र तुरकर यांनी केला. विद्यार्थिनी जुही मिश्रा व शिक्षक रमण शिवणकर आभार मानले. राष्ट्रगीताने कार्यक्रमाची सांगता झाली. या कार्यक्रमाला विभागातील शिक्षक अंकुश मराठे, शिक्षकेतर कर्मचारी अशोक पाटील आणि संदीप बोरकर यांचे सहकार्य लाभले.

दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चेचा रविवारी समारोप राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासन विभागातर्फे आयोजित 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा ऐतिहासिक दृष्टीकोन : क्रांतीचा सिद्धांत आणि प्रतिक्रांती' या विषयावरील दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चेचा रविवारी समारोप झाला. दोन दिवस चाललेल्या या चर्चासत्रात क्रांती आणि प्रतिक्रांतीचे विविध सत्रांत विश्लेषण करून त्याचे सार विद्यार्थी, भाष्यकार आणि समाजसेवकांसमोर मांडण्यात आले.

समारोप समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ.शैलेंद्र लेंडे होते. मार्गदर्शन करताना डॉ. लेंडे यांनी सध्याच्या काळातही हा विषय महत्वाचा असल्याचे सांगितले. क्रांती आणि प्रतिक्रांतीशी संबंधित विविध विषयांवर दोन दिवस स्वतंत्रपणे चर्चा झाली. सर्व वक्त्यांनी या विषयाला न्याय देण्याचा प्रयत्न केला. यावरून फुले-शाहू-आंबेडकरांचे विचार आजही किती समर्पक आहेत, हे लक्षात येते. कार्यक्रमात प्रमुख पाहुणे तथा डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय ब्रह्मपुरीचे प्राचार्य डॉ. देवेश कांबळे यांनी क्रांती व प्रतिक्रांती यांचा आढावा घेताना सांगितले की, इतर विषयांप्रमाणेच आर्थिक-सामाजिक क्षेत्रातही बाबासाहेब आंबेडकर यांचे मोठे योगदान आहे. अर्थशास्त्रज्ञ आणि समाजशास्त्रज्ञ म्हणून त्यांची जगभरात ओळख होती. पण खेदाची गोष्ट म्हणजे ती मान्यता भारतात मिळालेली नाही. व्यासपीठावर डॉ.आंबेडकर अध्यासन विभागाचे अध्यक्ष प्रा. अविनाश फुलझेले उपस्थित होते.

या पूर्वी दिवसभरात अनेक सत्रे झाली. स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेडचे डॉ. दिलीप चव्हाण म्हणाले की, प्रादेशिक भाषांचा उदय बौद्ध धर्माबरोबर झाला आहे. भिक्खू संघाचा नाश हे बौद्ध धर्माच्या अधःपतनाचे प्रमुख कारण होते. धर्मोपदेशकांची हत्या झाली. गोंडवाना विद्यापीठाचे डॉ. संतोष सुरडकर म्हणाले की, बौद्ध क्रांतीनंतरच सामाजिक-सांस्कृतिक क्रांती झाली. प्रतिक्रांतीमध्ये स्त्रिया आणि शूद्रांचे दमन करण्यात आले. राजाश्रय गेल्यानंतर बौद्ध धर्माचा न्हास झाला. हा सामाजिक आणि सांस्कृतिक संघर्ष होता. जर राजकीय संघर्ष असेल तर तो पुष्पमित्र शृंगाच्या काळात थांबला असता. हिस्लाप कॉलेजचे प्रा. डॉ. अजय चौधरी म्हणाले की, ज्याप्रमाणे अनुसूचित जातीने अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीबाबत दुरुस्ती केली, तशी दुरुस्ती ओबीसीबाबत केलेली नाही. सांगलीचे डॉ. सचिन गरुड म्हणाले की, बुद्ध क्रांतीनंतर आमूलाग्र बदल झाला. जातिव्यवस्थेवर जोरदार हल्ला झाला आणि त्या काळात जातिव्यवस्था जवळजवळ अस्तित्वात नव्हती. यावेळी जळगावचे डॉ.देवेंद्र इंगळे, मुंबई विद्यापीठाचे डॉ. नारायण भोसले, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे डॉ.भगवान फाळके यांनीही मनोगत व्यक्त केले.

फ्रेंच राज्यक्रांतीतून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी घेतली क्रांती प्रतिक्रांतीची संकल्पना डॉ.आंबेडकर विद्यापीठ, छत्रपती संभाजीनगर येथील इतिहास व प्राचीन भारतीय संस्कृती विभागाचे प्रा. उमेश बगाडे यांचे प्रतिपादन

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी फ्रेंच राज्यक्रांतीतून क्रांती-प्रतिक्रांती ही संकल्पना घेतली असल्याचे प्रतिपादन डॉ.आंबेडकर विद्यापीठ छत्रपती संभाजी नगर येथील इतिहास व प्राचीन भारतीय संस्कृती विभागाचे प्रा. उमेश बगाडे यांनी केले. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर अध्यासन विभागातर्फे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर फाउंडेशन, सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालय नवी दिल्ली व राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

नागपूर विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले आहे. शनिवारी विद्यापीठाच्या दीक्षांत सभागृहात चर्चासत्राचे उद्घाटन झाले. त्यावेळी बगाडे मार्गदर्शन करीत होते.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी फ्रेंच राज्यक्रांतीची क्रांती-प्रतिक्रांती ही संकल्पना जसेच्या तसे ठेवली नाही. भारतीय परिप्रेक्ष्यातून आणि नव्या कल्पनांसह मांडण्याचा त्यांनी प्रयत्न केला. क्रांती ही बदलाची प्रक्रिया आहे, तर प्रतिक्रांती ही तिच्या विरुद्ध दिशेने नेण्याची प्रक्रिया आहे. दोघांमध्ये सतत संघर्ष होत असतो, असे प्रा. बगाडे पुढे म्हणाले. अध्यक्षस्थानी राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे माननीय कुलगुरू डॉ.सुभाष चौधरी होते. कार्यक्रमाचे आयोजक व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अभ्यास विभागाचे विभाग प्रमुख प्रा. अविनाश फुलझेले होते. चर्चासत्राचा विषय 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा ऐतिहासिक दृष्टीकोन : क्रांती आणि प्रतिक्रांतीचा सिद्धांत' हा होता. या विषयावर बोलताना प्रमुख वक्ते उमेश बगाडे म्हणाले की, बुद्धाची क्रांती समजून घेतली पाहिजे. त्यासाठी बुद्ध आणि त्यांचा धम्म अभ्यासावा लागेल. प्रतिक्रांतीचे विश्लेषण महत्वाचे आहे. मौर्य वंशाच्या राजवटीत विशिष्ट वर्गाचा अहंकार दाबला गेला, पण नष्ट झाला नाही. यानंतर पुष्पमित्र शृंगाच्या कारकिर्दीत दडपलेला अहंकार जागृत होऊन बौद्धांचे दडपशाही सुरू झाली. ही प्रतिक्रांतीची सुरुवात मानली गेली. या काळात विशिष्ट वर्गाच्या अधिकारांचा विस्तार झाला. बहुसंख्य वर्गाला जातींमध्ये विभागून अल्पसंख्याक बनवले आणि गुलाम बनवले. विविध भ्रामक कथा रचून समाजाची दिशाभूल केली जाते. प्रतिक्रांतीच्या माध्यमातून भक्ती आणि कर्मकांडाचे वातावरण निर्माण झाले. आत्मसाक्षात्कार नष्ट झाला, असे ते म्हणाले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानावरून कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी म्हणाले की, असे कार्यक्रम प्रत्येक जिल्ह्यात झाले पाहिजेत.

याचा लाभ लोकांना मिळायला हवा असे म्हणाले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना अध्यासन विभागाचे प्रमुख डॉ. अविनाश फुलझेले म्हणाले की, बाबासाहेब आंबेडकर यांचे विचार सर्वांगीण पद्धतीने समजून घेण्याची गरज आहे. १९२४ मध्ये बहिष्कृत हितकारिणी सभेच्या स्थापनेपासून ते १९५६ मध्ये बौद्ध धर्माची दीक्षा घेण्यापर्यंतचे कार्य खंडित करून पाहता येणार नाही. तर त्यांचे सलग कार्य एकत्र करून पहावे लागेल. ते विचारवंत तसेच समाजसुधारक होते. यादृष्टीने त्यांच्या ऐतिहासिक भूमिकांकडे पहावे लागले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी इतिहासकाला भूतकाळाचा साक्षीदार व भविष्यकाळाचा निर्माता म्हटल्याची जाणीव करून दिली. कार्यक्रमाला मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी आवर्जून उपस्थित होते. संचालन डॉ. शिल्पा मेश्राम यांनी केले तर आभार प्रज्ञानंद मते यांनी मानले.

खेळामध्ये एका दिवसात 'हिरो' बनविण्याची क्षमता प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांचे प्रतिपादन आंतर महाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स अजिंक्यपद स्पर्धेस सुरुवात

खेळ तुम्हाला एका दिवसात 'हिरो' बनवू शकतो तसेच खेळामध्ये अनेक संधी असल्याचे प्रतिपादन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे माननीय प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ क्रीडा विभागाच्या वतीने आंतर महाविद्यालयीन पुरुष व महिला अॅथलेटिक्स चॅम्पियनशीप स्पर्धेस नव्याने सज्ज झालेल्या सिंथेटिक ट्रॅकवर शुक्रवार दिनांक २७ सप्टेंबर शुक्रवार २०२३ पासून सुरुवात झाली. स्पर्धेचे उद्घाटनप्रसंगी डॉ. दुधे बोलत होते.

कार्यक्रमास उद्घाटक म्हणून प्र-कुलगुरु डॉ. संजय दुधे, तर प्रमुख अतिथी म्हणून कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे, विशेष अतिथी म्हणून अधिसभा सदस्य डॉ. संजय चौधरी, विद्यापीठाचे क्रीडा संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी, नागपूर जिल्हा अॅथलेटिक्स संघटनेचे अध्यक्ष गुरुदेव नगराळे उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान अर्जून व द्रोणाचार्य पुरस्कार प्राप्त तसेच नागपूर विद्यापीठ क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळाचे सदस्य विजय मुनीश्वर यांनी भूषविले.

यावेळी प्र-कुलगुरु डॉ. दुधे यांनी आंतर महाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स स्पर्धेचे उद्घाटन झाल्याचे घोषित केले. पुढे बोलताना डॉ. दुधे म्हणाले विद्यापीठाच्या क्रीडा परिसरात नव्याने तयार करण्यात आलेल्या आंतरराष्ट्रीय दर्जाच्या सिंथेटिक ट्रॅकवर उपमुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांच्या हस्ते लोकार्पण झाल्यानंतर या स्पर्धा होत आहे. त्यामुळे खऱ्या अर्थाने आपल्या हातून या ट्रॅकचे उद्घाटन होत असल्याचे डॉ. दुधे म्हणाले. सोबतच विद्यार्थ्यांच्या सुविधेसाठी स्टेडियम तयार केले जात आहे. विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करण्यासाठी प्रत्येक वर्षी १०० खेळाडूंना प्रत्येकी ५ हजार रुपये प्रती महिना त्यांच्या पोषक आहाराबाबत दिले जाणार आहे. ग्रामीण भागातील विद्यार्थी मेहनतीने या क्षेत्रात पुढे येत असताना त्यांना योग्य पोषण मिळावे म्हणून विद्यापीठाने हा मदतीचा निर्णय घेतला आहे.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना विद्यापीठाचे क्रीडा संचालक डॉ. शरद सूर्यवंशी यांनी आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे व प्रमाणपत्र प्राप्त झालेल्या सिंथेटिक ट्रॅकवर प्रथमच विद्यापीठाच्या स्पर्धा होत असल्याचे सांगितले. प्रथम, द्वितीय व तृतीय असे तीनही वर्ष मिळून एकूण ३०० विद्यार्थ्यांना प्रतिमाह ५ हजार रुपयांची मदत दिली जाणार आहे. तसेच चान्सलर ट्रॉफीचे देखील आयोजन करण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले. अध्यक्षीय भाषणात विजय मुनेश्वर यांनी खेळाडूंना शुभेच्छा देत अमेरिका- चीनची बरोबरी मेडलबाबत करावी असे आवाहन त्यांनी खेळाडूंना केले. तसेच खेळामध्ये आपले सर्वोत्तम देण्याचा प्रयत्न करा असेही त्यांनी सांगितले.

स्पर्धेत क्रीडा ज्योतधारक म्हणून प्रियदर्शनी भगवती अभियांत्रिकी महाविद्यालयाची भव्यश्री महल्ले, मोहता विज्ञान महाविद्यालयाची

मिताली भोयर, श्री बिंझाणी महाविद्यालयाची अंजली मडावी, तसेच याच महाविद्यालयाचा सौरभ तिवारी, चक्रपाणी महाविद्यालयाची चैताली बोरेकर यांचा समावेश होता. उपस्थित खेळाडूंना शपथ कलोडे महाविद्यालयाची नेहा ढबाले व नयन सरडे यांच्याकडून देण्यात आली.

स्पर्धेचे प्रमुख डॉ. विवेकानंद सिंग असून स्पर्धा व्यवस्थापक म्हणून डॉ. संजय चौधरी जबाबदारी सांभाळत आहे. स्पर्धा सचिव म्हणून डॉ. आदित्य सोनी आणि तांत्रिकी समितीत नागपूर जिल्हा अॅथलेटिक्स संघटनेचे सभापती उमेश नायडू तर व्यवस्थापक म्हणून नागपूर जिल्हा अॅथलेटिक्स संघटनेचे अध्यक्ष गुरुदेव नगराळे, तसेच तांत्रिक समिती सहव्यवस्थापक संघटनेचे वरिष्ठ सहसचिव रामचंद्र वाणी कार्यरत आहे. वैद्यकीय अधिकारी म्हणून डॉ. सरोज सोमकुंवर कार्यरत आहे.

मिताली, सौरव, नेहा, व्ही. नागेश्वरी, आदर्शचा स्पर्धा विक्रम आंतर महाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स अजिंक्यपद स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या क्रीडा विभागातर्फे विद्यापीठाच्या नव्या सिंथेटिक ट्रॅकवर आयोजित आंतरमहाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स अजिंक्यपद स्पर्धेत विविध क्रीडा प्रकारात मिताली भोयर, सौरभ तिवारी, नेहा ढबाले, व्ही. नागेश्वरी, आदर्श भुरेने दमदार कामगिरी करीत स्पर्धेत नव्या विक्रमाची नोंद केली. नव्याने सज्ज झालेल्या या सिंथेटिक ट्रॅकवर स्पर्धेच्या दुसऱ्याच दिवशी पाच स्पर्धा विक्रम विद्यापीठाच्या खेळाडूंनी केले.

स्पर्धेत महिला गटात १५०० मीटर धावण्यात मोहता विज्ञान महाविद्यालयाची मिताली भोयरने अव्वल स्थान प्राप्त करीत स्पर्धेत विक्रमी वेळेची नोंद केली. मितालीने ४ मि. ३५.७५ अशी वेळ नोंदविली. यापूर्वी हा विक्रम स्वाती गुरनुलेच्या नावावर आहे. २००१ मध्ये स्वातीने ४ मि. ४४.७ अशी वेळ नोंदविली होती. यात दुसरे स्थान चक्रपाणी महाविद्यालयाच्या रिया दोहतरने ४ मि. ४०.२७ सेकंदासह आणि तिसरे स्थान प्रियदर्शनी महाविद्यालयाच्या भव्यश्री महल्लेने ४ मि. ४२.१० सेकंदासह प्राप्त केले.

पुरुष गटात एसबी सिटी नागपूरच्या सौरव तिवारीने विक्रमी वेळेसह अव्वल स्थान प्राप्त केले. सौरवने ३ मि. ५१.५७ अशी वेळ नोंदवित स्पर्धेत स्वतःचाच विक्रम मोडला. सौरवने या प्रकारात २०२२ मध्ये ४ मि. ०३ सेकंद अशी वेळ नोंदविली होती. दुसरे स्थान अरविंदबाबू देशमुख महाविद्यालयाच्या भावेश खंडारने ४ मि. ३.४ सेकंदासह तर तिसरे स्थान श्री चक्रपाणी विद्यालयाच्या प्रणय माहुर्लेने ४ मि. ७.१५ अशी वेळ देत प्राप्त केले.

४०० मीटर धावण्यात अरुणराव कलोडे महाविद्यालयाची नेहा ढबालेने अव्वल स्थान प्राप्त केले. तिने २०१७ मध्ये सायली वाघमारेच्या नावाने असलेली ५७.९९ ही वेळ मोडित काढत ५७.८६ अशी वेळेसह नवीन विक्रम केला आहे. दुसरे स्थान समर्थ महाविद्यालय लाखनीच्या स्वाती उईकेने १ मि. २.१७ अशी वेळ तर एसबी सिटी नागपूरच्या भुवनेश्वरीने १ मि. २.२० सेकंदासह तिसरे स्थान प्राप्त केले.

महिला गट १०० मीटर धावण्यात एसएफएस नागपूरच्या व्ही. नागेश्वरीने १२.६१ सेकंदाची वेळ नोंदवित स्पर्धात अनोख्या विक्रमाची नोंद

केली. यापूर्वी या प्रकारात १२.७७ अशी वेळ १९८९ मध्ये ममता रोडे यांच्या नावे होते. दुसरे स्थान १२.९९ वेळेसह अरुणराव कलोडे महाविद्यालय धनश्री कामथे आणि तिसरे स्थान एसके पोरवाल कामठीच्या सानिका मंगरने १३.३ वेळेसह प्राप्त केले. पुरुष गटात सेलू विद्याभारतीच्या आदर्श भुरेने अव्वल स्थानासह स्पर्धेत विक्रमी वेळेची नोंद केली आहे. आदर्शने १०.७० अशी वेळ नोंदविली. यापूर्वी १०.८० अशी वेळ १९६० मध्ये डी. वाय काळे व १९६६ मध्ये जे. फर्नांडिसने आणि २०१९ मध्ये आदर्शनेच नोंदविली होती. यात सुधार करीत आदर्शने स्वतःचाच विक्रम मोडला आहे.

या शिवाय स्पर्धेत ४ बाय १०० महिला रिलेत जेसीपीई नागपूर संघाने सुवर्णपदक प्राप्त केले. यात नेहा, सायना, शिल्पा मनिषा या धावपटूंचा समावेश होता. तर द्वितीय स्थान भुनेश्वरी मसराम, साक्षकी कायरकर, प्राजक्ता मिलखोडे, अंजली मडावी यांचा समावेश असणाऱ्या एसबी सिटीत संघाने व तिसरे स्थान श्रुती निगोते, समिक्षा बागडे, दिपाली सतार, मेघा शाहू यांचा समावेश असणाऱ्या डीएनसी संघाने प्राप्त केला.

पुरुष गटात नितीश, राहूल, अजय, अनिकेत यांचा समावेश असणाऱ्या जेसीपीई संघाने ४४.२० अशी वेळ देत अव्वल स्थान प्राप्त केले. तर द्वितीय स्थान ४४.६५ वेळेसह साकेत महाविद्यालयाच्या विकास, नवज्योत, विभस्कर, मो. शमी यांचा समावेश असणाऱ्या संघाने प्राप्त केला. तिसरे स्थान ४५.७६ वेळेसह प्राचार्य अरुणराव कलोडे नागपूर संघाने प्राप्त केले. या संघात नयन सरडे, शमशेर खान, प्रज्वल धानरे, अनिकेत जाधवचा समावेश होता.

स्पर्धेतील विजेत्यांना राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे, कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे यांनी खेळाडूंचे अभिनंदन केले. क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभागाचे संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी, विद्यापीठ व्यवसाय व्यवस्थापन विभाग प्रमुख डॉ. अनंत देशमुख, अधिसभा सदस्य डॉ. संजय चौधरी, भारतीय रेल्वेत कार्यरत असणारा राष्ट्रकुल पदक विजेता धावपटू रितेश आनंद, माजी आंतरराष्ट्रीय हॅण्डबॉल खेळाडू डॉ. लवणित रंधावा, एस एन मोर कॉलेज तुमसरचे क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभाग प्रमुख डॉ. संजय आगासे यांच्या हस्ते पदक व प्रमाणपत्र देउन सन्मानित करण्यात आले.

विद्यापीठात भ्रष्टाचार निर्मूलन प्रतिज्ञा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात दक्षता जनजागृती सप्ताह निमित्ताने भ्रष्टाचार निर्मूलन प्रतिज्ञा घेण्यात आली. माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांच्या अध्यक्षतेखाली विद्यापीठाच्या जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात हा कार्यक्रम सोमवार, दिनांक ३० ऑक्टोबर २०२३ रोजी सकाळी ११ वाजता पार पडला.

यावेळी मंचावर माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे, वित्त व लेखा अधिकारी श्री. हरीश पालीवाल उपस्थित होते. महाराष्ट्र शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने

निर्गमित केलेल्या परिपत्रकानुसार दरवर्षी ३० ऑक्टोबर ते ५ नोव्हेंबर या कालावधीत दक्षता जनजागृती सप्ताह साजरा करावयाचा असतो. यात भ्रष्टाचार निर्मूलनाची प्रतिज्ञा सर्व शासकीय लोकसेवकांना द्यावयाची आहे. वरील शासन निर्णयानुसार विद्यापीठात माननीय कुलगुरू डॉ. चौधरी यांनी सर्व उपस्थितांना प्रतिज्ञा दिली. यावेळी विविध विभाग प्रमुख, शिक्षक अधिकारी व कर्मचारी यांची उपस्थिती होती. कार्यक्रमाचे संचालन करीत आभार वित्त व लेखा अधिकारी श्री. हरीश पालीवाल यांनी मानले.

जेसीपीई महाविद्यालयाला सर्वसाधारण विजेतेपद मिताली भोयर, रिया दोहतरे व सौरभ तिवारी उत्कृष्ट अॅथलेटिक्स विद्यापीठाची आंतर महाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स स्पर्धा

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या क्रीडा विभागातर्फे विद्यापीठाच्या नव्या सिंथेटिक ट्रॅकवर घेण्यात आलेल्या आंतर महाविद्यालयीन अॅथलेटिक्स अजिंक्यपद स्पर्धेत जेसीपीई नागपूर महाविद्यालयाने ८८ गुणांसह स्पर्धेतील सर्वसाधारण विजेतेपद पटकाविले. दुसरे स्थान एस. बी. सिटी महाविद्यालय नागपूर यांनी ८० गुणांसह आणि तिसरे स्थान ६० गुणांसह गोंदियाच्या साकेत शारीरिक शिक्षण महाविद्यालयाने प्राप्त केले.

स्पर्धेत महिलांच्या गटात जेसीपीई नागपूर संघाने ४६ गुणांसह अव्वल स्थान पटकावले. तर दुसरे स्थान एस. बी. सिटी संघाने ३१ गुणांसह आणि तिसरे स्थान लाखनीच्या समर्थ महाविद्यालयाने २४ गुणांसह प्राप्त केले. पुरुषांच्या गटात अव्वल स्थान ४१ गुणांसह नागपूरच्या एस.बी. सिटी महाविद्यालयाने दुसरे स्थान गोंदियाच्या साकेत महाविद्यालयाने ३८ गुणांसह आणि तिसरे स्थान जेसीपीई नागपूर संघाने ३३ गुणांसह प्राप्त केले.

स्पर्धेत महिला गटात उत्कृष्ट अॅथलेटिक्स म्हणून एम. एम. विज्ञान महाविद्यालयाची मिताली भोयर आणि चक्रपाणी महाविद्यालयाची रिया दोहतरे तर पुरुष गटात एस. बी. सिटी महाविद्यालयाचा सौरभ तिवारी उत्कृष्ट अॅथलेटिक्स ठरला आहे. महिला गटात उत्कृष्ट जंपर म्हणून स्वाती उईके तर पुरुष गटात प्राचार्य अरुणराव कलोडे महाविद्यालयाच्या अमन शेंद्रे ठरले आहे. महिला गटात उत्कृष्ट इंडूरन्स म्हणून मिताली भोयर आणि पीडब्ल्यूएस कॉलेजचा रंजन यादवला गौरविण्यात आले. पुरुष गटात उत्कृष्ट थ्रोवर म्हणून गोंदियाच्या पूजा शारीरिक शिक्षण महाविद्यालयाचा जतिन तर महिला गटात जेसीपी नागपूर महाविद्यालयाची प्रिया हिला सन्मानित करण्यात आले. महिला गटात उत्कृष्ट स्प्रिंटर म्हणून एसएफएस कॉलेजची व्ही. नागेश्वरी पुरुष गटात विद्याभारती महाविद्यालय सेलूच्या आदर्श भुरे याने हा सन्मान प्राप्त केला आहे.

स्पर्धेच्या बक्षीस वितरण कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे वित्त व लेखा अधिकारी श्री. हरीश पालीवाल, मधुकरराव वासनिक पीडब्ल्यूएस कॉलेजचे प्राचार्य डॉ. यशवंत पाटील तर विशेष अतिथी म्हणून तसेच विद्यापीठाच्या क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभागाचे संचालक डॉ. शरद सुर्यवंशी विद्यापीठाच्या क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ सदस्य डॉ. नितीन जंगीटवार उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाचे क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ सदस्य डॉ. धनंजय वेरूळकर यांनी भूषविले. याप्रसंगी उपस्थित मान्यवरांच्या हस्ते विजेत्यांचा पदक, चषक देऊन सन्मान करण्यात आला. याप्रसंगी विद्यापीठाच्या शताब्दी महोत्सवानिमित्त कार्यरत शारीरिक शिक्षण विभागातील कर्मचाऱ्यांचा गुलाब पुष्प व स्मृतिचिन्ह देऊन सत्कार करण्यात आला. यामध्ये सुरज सूर्यवंशी, रेखा वैभव पांढरे, जावेद रेहमान, सुनील गोरे, अमर कनोजिया, हरिचंद कनोजिया, जामवंती जगताप, कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. सोनाली शिरभाते यांनी सुर्यवंशी यांनी केले. बक्षीसांची घोषणा डॉ. संजय मानले.

दिनेश, आदर्श, सौरभ, रंजनचा स्पर्धा विक्रम

स्पर्धेत पोल वॉल्ट या प्रकारात वैनगंगा शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय साकोलीच्या दिनेशने स्पर्धा विक्रम केला. दिनेशने चार मीटर असे अंतर नोंदवले असून यापूर्वी हा विक्रम आयडीसीपीई नागपूरच्या जय क्षीरसागर याच्या नावे होता. जयने ३.४० मीटर असे अंतर एकूण सन १९९३ मध्ये नोंदविले होते. २०० मीटर धावण्याच्या शर्यतीत पुरुष गटात सेलू विद्याभारतीच्या आदर्श भुरे याने २१.७१ अशी वेळ नोंदवत स्पर्धा विक्रम केला. या स्पर्धेत मागील वर्षी आदर्शने २१.९१ अशी वेळ नोंदवली होती. एका वर्षाच्या फरकाने आदर्शने स्वतःचाच विक्रम मोडीत काढला. स्पर्धेत दुसरे स्थान गोंदियाच्या साकेत महाविद्यालयाच्या विभास्कर कुमार याने २२.२६ अशी वेळ देत प्राप्त केले. तर तिसरे स्थान पोरवाल कॉलेज कामठीच्या ऋषिकेश लांडेने २२.४३ अशी वेळ देत प्राप्त केले. ३ हजार मीटर स्टीपलचेस पुरुष गटात एसबीसीटी कॉलेजच्या सौरभ तिवारीने ८ मिनिटे ५१.५ सेकंद अशी स्पर्धा विक्रम केला आहे. तर द्वितीय स्थानी पीडब्ल्यूएस कॉलेजच्या रंजन यादवने ८ मिनिटे ५५.४२ सेकंदाची वेळ देत द्वितीय स्थानासह स्पर्धा विक्रम केला आहे. यापूर्वी ३ हजार मीटर स्टीपलचेस गटात संदेश शेबे याने २०१९ मध्ये ९ मिनिटे १९.५० सेकंद अशी वेळ नोंदवित स्पर्धा विक्रम केला होता. तिसरे स्थान चक्रपाणी आर्ट्स प्रणय महल्ले यांनी प्राप्त केले त्यांनी १० मिनिट ६.९ सेकंद अशी वेळ नोंदवली महिला गटात चक्रपाणी कला महाविद्यालयाच्या रिया धोतरेने अव्वल स्थान प्राप्त केले रियाने ११ मिनिटे ८.९० सेकंदाची नोंद केली तर द्वितीय स्थान रेणुका कॉलेजच्या तृप्ती पटलेली आणि तिसरे स्थान एसबीसीटी महाविद्यालयाच्या अंजली मडावीने प्राप्त केले तृप्तीने ११ मिनिटे २८.९६ तर अंजलीने १२ मिनिटे ५८.५५ सेकंद अशी वेळ दिली.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात महर्षी वाल्मिकी जयंती

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात महर्षी वाल्मिकी जयंती कार्यक्रम शनिवार, दि. २८ ऑक्टोबर २०२३ रोजी पार पडला. महर्षी वाल्मिकी यांच्या प्रतिमेला यावेळी हारार्पण करण्यात आले. यावेळी कवडू भोयर, अनिल खरे, आसिफ शेख, शितल शेते, कार्तिक हरडे, राहुल भगत, श्री. पोहणकर यांच्यासह अन्य उपस्थित होते.

सिएट कंपनीत भंडारा येथील ६ विद्यार्थ्यांची निवड विद्यापीठ रोजगार व प्रशिक्षण विभागाचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या वतीने आयोजित रोजगार मेळाव्यात भंडारा जिल्ह्यातील ६ विद्यार्थ्यांची नामांकित अशा सिएट टायर कंपनीत निवड करण्यात आली. विद्यापीठ रोजगार व प्रशिक्षण विभागाच्या वतीने भंडारा येथील जे. एम. पटेल महाविद्यालयात हा रोजगार मेळावा शुक्रवार, दिनांक २७ सप्टेंबर २०२३ रोजी पार पडला.

विद्यापीठाचे पदव्युत्तर विभागच नव्हे तर संलग्नित महाविद्यालयांमधील पदवीचे शिक्षण घेताच विद्यार्थ्यांना रोजगाराची संधी मिळावी म्हणून माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी रोजगार व प्रशिक्षण विभाग सुरू केला. या विभागाच्या वतीने नामांकित कंपन्यांचे विद्यापीठामार्फत रोजगार मिळावे आयोजित केले जात आहे. यामधून विद्यार्थ्यांना रोजगार प्राप्त होत आहे. देशातील नामवंत अशा सिएट या टायर कंपनीकडून भंडारा येथील जे.एम. पटेल महाविद्यालयात या रोजगार मेळाव्याचे आयोजन केले होते. या मेळाव्याकरिता एकूण ९२ विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली होती. मुलाखतीकरिता प्रत्यक्ष १३ विद्यार्थी उपस्थित राहिले. यामधून सहा विद्यार्थ्यांची निवड कंपनीकडून करण्यात आली आहे. असोसिएट ट्रेनिंग या पदाकरिता कंपनीने मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल, इन्स्ट्रुमेंटल या विषयातील पदविका, बीएससी (फिजिक्स, केमिस्ट्री, मॅथेमॅटिक्स) २०२२ व २०२३ मधील उत्तीर्ण व शारीरिक क्षमतेच्या आधारे विद्यार्थ्यांची निवड केली. या रोजगार मेळाव्याच्या आयोजनासाठी विद्यापीठाचे रोजगार व प्रशिक्षण अधिकारी डॉ. भूषण महाजन त्याचप्रमाणे जे. एम. पटेल महाविद्यालयातील डॉ. कार्तिक पन्नीकर यांनी परिश्रम घेतले. सिएट कंपनीत निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांचे कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे व कुलसचिव डॉ. राजीव हिवसे यांनी अभिनंदन केले आहे.

मातृसत्ताक संस्कृती वाढविण्याचे आव्हान - लेखक सजी नारायणन् सी. के. यांचे प्रतिपादन पदव्युत्तर इतिहास विभागात पुस्तकाचे विमोचन

मातृसत्ताक संस्कृती वाढविण्याचे आपणासमोर आव्हान असल्याचे प्रतिपादन, लेखक श्री. सजी नारायणन् सी. के. यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर इतिहास विभागाच्या वतीने आयोजित कार्यक्रमात सजी नारायणन् सी. के. यांचे 'इंडियन वुमन, फेमिनिजम अँड वुमन्स लिबरेशन' या पुस्तकाचे विमोचन सोमवार, दिनांक ३० ऑक्टोबर २०२३ रोजी करण्यात आले. औषधी निर्माण शास्त्र विभागाच्या ए. के. डोरले सभागृहातील कार्यक्रमात पुस्तकाविषयी माहिती देताना ते बोलत होते.

यावेळी मंचावर माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, अध्यक्षस्थानी अखिल भारतीय कुटुंब प्रबोधनीचे संयोजक श्री रवींद्र जोशी होते. प्रमुख अतिथी म्हणून विद्यापीठ शिक्षण मंच अध्यक्ष डॉ. कल्पना पांडे, भारतीय मजदूर संघाच्या निता चौबे, मानव विज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. शामराव कोरेटी, विद्यापीठ वूमन स्टडीजच्या डॉ. मंगला हिरवाळे यांची उपस्थिती होती. भारतीय स्त्री, स्त्रीवाद आणि स्त्रीमुक्ती या विषयावर लिहिलेल्या पुस्तकाबाबत लेखक श्री सजी नारायण यांनी त्यांच्या भाषणात सविस्तर माहिती दिली. भारतामध्ये प्राचीन काळापासून महिलेला मानाचे म्हणजेच मातेचे स्थान देण्यात आले आहे. प्राचीन काळापासून महिलेला आदिशक्ती स्वरूप म्हटल्या जाते. मात्र, पाश्चिमात्य संस्कृती अथवा साहित्यामध्ये महिलेला असा दर्जा देण्यात आलेला असल्याचे दिसते. भारतावर वारंवार झालेल्या आक्रमणामुळे सुरक्षिततेच्या दृष्टीने सद्यस्थितीत महिलांना बाबत दिसत असलेली बंधने पडली असावीत, असे सजी नारायणन् म्हणाले. वेद, ऋग्वेद, विष्णुपुराण, रामायण, महाभारत आदी प्राचीन ग्रंथांचा अभ्यास करीत भारतीय संस्कृतीमध्ये महिलेला सन्मानाचा दर्जा देण्यात आला आहे. या प्राचीन ग्रंथांच्या आधारे भारतीय संस्कृतीमध्ये सामाजिक स्तरावर मुलगा किंवा मुलगी असा लिंगभेद नव्हता. महिलेला स्वयंवराचे देखील भारतीय संस्कृतीमध्ये स्वातंत्र्य होते. त्याचप्रमाणे महिलांवर अत्याचार झाल्यास सद्यस्थिती पेक्षाही कठोर असे दंड विधान भारतीय संस्कृतीमध्ये प्राचीनकाळी होते असे ते म्हणाले.

भारतीय संस्कृतीत महिलांचे पूजन देखील केल्या जात होते हे देवी भागवत मध्ये नमूद आहे. सुसंस्कृत व्यक्ती पुरुष किंवा स्त्री असा लिंगभेद करीत नसे असे महाकवी कालिदास यांच्या तत्कालीन कवितांचे दाखले नारायण यांनी त्यांच्या पुस्तकांमध्ये दिले आहे. प्राचीन काळामध्ये भारतीय महिला उच्चशिक्षित असून त्यांचा सामाजिक स्तर उच्च होता. प्रत्येक व्यक्तीला ६४ कला अंगीभूत असणे आवश्यक होते, असे प्राचीन ग्रंथातील विविध उदाहरणे देत भारतीय संस्कृती मधील स्त्रीवाद आणि स्त्रीमुक्ती त्यांनी समजावून सांगितली. पुस्तकाचे विमोचन करताना माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी संशोधक व विद्यार्थ्यांना या कार्यक्रमाचा लाभ होईल, असे सांगत पुस्तकाप्रती शुभेच्छा व्यक्त केल्या. यावेळी मार्गदर्शन करताना विद्यापीठ शिक्षण मंच अध्यक्ष डॉ. कल्पना पांडे यांनी योग्य साहित्य येणाऱ्या पिढीला द्यावे असे आवाहन केले. सोबतच महिलांबाबत भारतीय संस्कृती उच्च आणि पाश्चात्य विचार किती मागास होते, असे त्या म्हणाल्या. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष श्री. रवींद्र जोशी यांनी मार्गदर्शन करताना स्वामी विवेकानंद, ऋषी अरविंद यांच्या साहित्यातील उदाहरण देत आगामी २५ वर्षात देशाचे उत्तम नेतृत्व करणारी माता निर्माण होतील, असा विश्वास व्यक्त केला. वुमन स्टडीज विभाग प्रमुख डॉ. मंगला हिरवाळे यांनी पुस्तका विषयी संपूर्ण माहिती दिली. महिला शक्ती स्वरूप कशी आहे असे दाखले प्राचीन साहित्यातील या पुस्तकात देण्यात आले आहेत असे त्या म्हणाल्या. कार्यक्रमाचे संचालन शिक्षण मंचचे महामंत्री डॉ. सतीश चापले यांनी केले तर आभार नितीन कायरकर यांनी मानले. कार्यक्रमाला मोठ्या संख्येने शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

विद्यापीठात राष्ट्रीय एकता दिवस कार्यक्रम सरदार वल्लभ भाई पटेल जयंती व माजी प्रधानमंत्री इंदिरा गांधी यांची पुण्यतिथी

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात भारताचे प्रथम गृहमंत्री सरदार वल्लभभाई पटेल यांची जयंती 'राष्ट्रीय एकता दिवस' म्हणून मंगळवार, दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२३ रोजी सकाळी ११ वाजता साजरी करण्यात आली. सोबतच माजी प्रधानमंत्री स्व. इंदिरा गांधी यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त आदरांजली अर्पण करण्यात आली.

विद्यापीठाच्या जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात आयोजित कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी माननीय प्र.कुलगुरु डॉ. संजय दुधे तर प्रमुख अतिथी म्हणून कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे उपस्थित होते. सरदार वल्लभभाई पटेल व माजी प्रधानमंत्री स्व. इंदिरा गांधी त्यांच्या प्रतिमांना प्र.कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी माल्यार्पण केले. सरदार वल्लभभाई पटेल यांची जयंती राष्ट्रीय एकता दिवस म्हणून 'राष्ट्रीय एकता दिवसाची' शपथ घेऊन दरवर्षी साजरी करण्यात येते. प्र.कुलगुरु डॉ. संजय दुधे यांनी सर्व उपस्थितांना राष्ट्रीय एकता दिवसाच्या निमित्ताने शपथ दिली. कार्यक्रमाला विविध विभागांचे प्रमुख, अधिकारी, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

अमृत कलश दिल्लीकडे रवाना विद्यापीठाचे रासेयो स्वयंसेवक सहभागी

'माझी माती माझा देश' उपक्रम अंतर्गत हुतात्म्यांच्या स्मृती प्रित्यर्थ संकलित केलेले मातीचे अमृत कलश घेऊन देशभक्तीने भारावलेल्या वातावरणात नागपूर रेल्वे स्थानकावरून नवी दिल्लीतील कर्तव्य पथावरील स्मारकासाठी रवाना करण्यात आले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक नागपूर येथून अमृत कलश घेऊन सहभागी झाले आहेत.

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ परीक्षेत्रात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून माझी माती माझा देश उपक्रम राबविण्यात आला. हुतात्म्यांच्या बलिदानाची आठवण त्याचप्रमाणे माजी सैनिकांचे स्मरण करून एका कलश यामध्ये त्या त्या ठिकाणची माती संकलित करण्यात आली. संकलित केलेल्या मातीचे अमृत कलश घेऊन २० पुरुष व १० महिला स्वयंसेवक तर २ कार्यक्रम अधिकारी दिल्ली करिता रवाना झाले आहेत. रासेयो संचालक डॉ. सोपानदेव पिसे यांनी रासेयो स्वयंसेवकांना रवाना केले. यावेळी माननीय कुलगुरु डॉ. सुभाष चौधरी, प्र.कुलगुरु डॉ. संजय दुधे व कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे यांनी स्वयंसेवकांना शुभेच्छा दिल्या.

योगी अरविंद यांनी साहित्यातून जागवली मानवी चेतना कोलकाता येथील प्रो. गौतम घोषाल यांचे प्रतिपादन राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठात राष्ट्रसंत व्याख्यानमाला

योगी अरविंद यांनी साहित्यातून मानवी चेतना जागवली असे प्रतिपादन कोलकाताच्या विश्वभारती शांतीनिकेतन (केंद्रीय विद्यापीठ) येथील इंग्रजीचे माजी प्राध्यापक डॉ. गौतम घोषाल यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात सोमवार दिनांक ३० ऑक्टोबर २०२३ रोजी शताब्दी महोत्सव व्याख्यानमाला पार पडली. या व्याख्यानमालेत डॉ. घोषाल मार्गदर्शन करीत होते.

व्याख्यानमालेला व्यासपीठावर प्रमुख अतिथी म्हणून माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत माहेश्वरी, व्याख्याते डॉ. गौतम घोषाल, विद्यापीठाचे इंग्रजी विभाग प्रमुख डॉ. संजय पळवेकर, मानव विज्ञान विद्या शाखेचे माजी अधिष्ठाता डॉ. दत्तात्रय वाटमोडे यांची उपस्थिती होती. 'श्री अरविंद यांची योगा, कविता आणि मानवतावाद' या विषयावर पुढे बोलताना डॉ. घोषाल यांनी योगी अरविंद यांचे साहित्य सद्यस्थितीत का आवश्यक आहे, याबाबत माहिती दिली. योगी अरविंद हे बालपणापासून ते तरुण होई पर्यंत इंग्लंड येथे राहिले. भारतात परतल्यानंतर स्वातंत्र्य समरात उडी घेतली. इंग्रजांकडून भारतीयांवर होत असलेल्या अत्याचाराविरोधात पेटून उठत त्यांनी जहालमतवादी धोरण स्वीकारले होते. सोबतच साहित्य निर्मिती देखील त्यांनी केली. योगी अरविंद यांचा योगा एकात्मिक होता. कविता तसेच साहित्यामधून त्यांनी सातत्याने मानवी चेतना म्हणजेच मानवाचे अंतर्मन जागृती करण्याचा प्रयत्न केला. गीतेचे मोठे भाष्यकार असल्याने त्यांच्या साहित्यातून कर्म, भक्ती आणि प्रेम विषयी लिखाण दिसून येते. अरविंद हे योगी, कवी, लेखक, साहित्यिक, समाजशास्त्रज्ञ याचप्रमाणे ते मानसशास्त्रज्ञ देखील होते. त्यांच्या साहित्यातील निर्वाणाबाबत असलेले विवेचन डॉ. घोषाल यांनी त्यांच्या व्याख्यानातून केले. कविता म्हणजे प्राचीन काळात मनुष्याच्या अंतर्मनातील भावना व्यक्त करण्याचे माध्यम होते. अशीच अंतर्मनाची संकल्पना अरविंद यांनी त्यांच्या कविता आणि साहित्यातून मांडली आहे. अरविंद यांच्या कविता ज्ञानकेंद्रीत आहे. स्वतःला बदला जग बदलेल असे त्यांचे विचार होते, असे घोषाल म्हणाले.

अध्यक्षीय भाषण करताना विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्या शाखा अधिष्ठाता डॉ. प्रशांत माहेश्वरी यांनी योगी अरविंद यांच्या साहित्य बाबत व्याख्यान करताना विस्तृत माहिती दिल्याने डॉ. घोषाल यांचे आभार मानले. इंग्रजी विभागाच्या वतीने करण्यात आलेल्या आयोजनाचे त्यांनी कौतुक केले. यावेळी प्रास्ताविक करताना इंग्रजी विभाग प्रमुख डॉ. संजय पळवेकर यांनी व्याख्यानमालेच्या आयोजनामागील भूमिका विषद केली. सोबतच योगी अरविंद यांच्या साहित्याबाबत माहिती दिली. व्याख्याते डॉ. गौतम घोषाल यांचा माहिती देत परिचय करून दिला. कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. रिमा खराबे यांनी केले तर आभार डॉ. मिलिंद सुखदेवे यांनी मानले. कार्यक्रमाला प्राधिकारणी सदस्य, विविध विभागांचे प्रमुख, अधिकारी, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

शिस्तीचे पालन केल्यास मिळतो सन्मान - प्र-कुलगुरू विद्यापीठात शिक्षक, अधिकारी, कर्मचारी निरोप समारंभ

कर्तव्य बजावत असताना शिस्तीचे पालन केल्यास सन्मान मिळत असल्याचे प्रतिपादन प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे यांनी केले. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या प्रदीर्घ सेवेतून निवृत्त झालेले शिक्षक, अधिकारी, कर्मचाऱ्यांचा निरोप समारंभ जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवनातील सभागृहात मंगळवार, दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२३ रोजी पार पडला. यावेळी प्रमुख अतिथी म्हणून प्र-कुलगुरू डॉ. दुधे मार्गदर्शन करीत होते.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी माननीय कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी, प्रमुख अतिथी म्हणून प्र-कुलगुरू डॉ. संजय दुधे, कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे उपस्थित होते. यावेळी पुढे बोलताना डॉ. दुधे यांनी माणूस हा उत्कृष्ट अभिनेता असल्याचे सांगत नोकरीचे पात्र संपले असून पुढील जेष्ठ नागरिक म्हणून पात्र सुरू होते. वरिष्ठ नागरिक म्हणून जगण्याचे पात्र फार कठीण काढ असतो, असे ते म्हणाले. मात्र, समाज तसेच संपर्काचा फायदा घेऊन जीवनात सुखी होता येते असे प्र-कुलगुरू म्हणाले. यावेळी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष कुलगुरू डॉ. सुभाष चौधरी यांनी सेवानिवृत्त होत असलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या कार्याचा गौरव केला. त्यांनी केलेल्या कार्याचा आदर्श इतरांनी घ्यावा, असे असे म्हणत कुलगुरूंनी सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांना पुढील आयुष्य करिता शुभेच्छा दिल्या.

ज्या कार्यक्रमात जीवरसायन शास्त्र विभागातून प्राध्यापक म्हणून सेवानिवृत्त झालेले डॉ. वीरेंद्र गोविंदराव मेश्राम, इंग्रजी विभागातील प्राध्यापक डॉ. धरमदास मारुती शेंडे, बॅरि. शेषराव वानखेडे शिक्षण महाविद्यालयातील सहयोगी प्राध्यापक डॉ. शुभांगी अविनाश रोडे, कुलगुरू कार्यालयातील उपकुलसचिव श्री. प्रदीप मधुसूदन बिनीवाले, कुलगुरू निवासस्थान येथील चपराशी श्री. दिनकर दौलतराम क्षीरसागर व सामान्य परीक्षा विभागातून फर्मास पदावरून सेवानिवृत्त झालेले श्री. गणेश बबनराव नेरकर यांचा सहपत्नीक प्रमुख अतिथींच्या हस्ते शाल श्रीफळ व स्मृतिचिन्ह देऊन सत्कार करण्यात आला. सत्काराला उत्तर देताना सत्कारमूर्ती डॉ. धरमदास मारुती शेंडे व श्री प्रदीप मधुसूदन बिनीवाले यांनी मनोगत व्यक्त केले. मनोगतातून त्यांनी विद्यापीठांमध्ये दिलेल्या प्रदीर्घ सेवेचा अनुभव विशद केला. कार्यक्रमाचे संचालन दीपक घोडमारे यांनी केले तर आभार कुलसचिव डॉ. राजू हिवसे यांनी मानले.

प्राणिशास्त्र विभागात 'झूलॉजिकल सोसायटी' उद्घाटित

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर प्राणी शास्त्र विभागात 'झूलॉजिकल सोसायटीचे' उद्घाटन शुक्रवार, दिनांक ६ ऑक्टोबर २०२३ रोजी पार पडले. माजी प्राणीशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. डी.बी. टेंभरे हे कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे उद्घाटन डॉ. डी.बी. टेंभरे यांच्या हस्ते पारंपारिक दीप प्रज्वलन करून करण्यात आले, त्यानंतर एम.एस्सी.च्या विद्यार्थिनी कु.शिफाली डोंगरे व त्यांच्या गटाने विद्यापीठ गीताचे गायन केले. प्राणीशास्त्र सोसायटी अध्यक्षा आणि विभाग प्रमुख डॉ. (सौ.) व्ही. टी. धुर्वे यांनी प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. प्राणीशास्त्र सोसायटीच्या सरचिटणीस कु. कुलश्री देशमुख यांनी मागील शैक्षणिक सत्रात विभागात केलेल्या उपक्रमांचा अहवाल सादर केला.

या अहवालात प्राध्यापक सदस्य आणि विद्यार्थ्यांनी राबविलेले विविध उपक्रम, राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये सहभागासह केलेल्या शैक्षणिक आणि संशोधन उपक्रमांचा समावेश होता. उद्घाटन कार्यक्रमानंतर डॉ. डी.बी. टेंभरे यांनी "फेरोमोन्स : प्रोटोझोआ ते कॉरडाटा" या विषयावर त्यांचे मौल्यवान विचार व्यक्त केले. त्यांनी फेरोमोन्स आणि त्याच्या कृतीच्या पद्धतीबद्दल माहिती दिली. त्याचे संप्रेरक शरीराच्या शरीर विज्ञानाचे नियमन करतात तर फेरोमोन्स प्राण्यांच्या वर्तनाचे नियमन करतात हे स्पष्ट केले. या व्याख्याने विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन मिळाले. कार्यक्रमाचे संचालन प्राणीशास्त्र सोसायटी उपाध्यक्ष डॉ. एस. सी. मसराम यांनी केले तर आभार विद्यार्थी प्रतिनिधी कु. धरिता जोशी यांनी मानले.

लोकमत समाचार

सकारात्मक अन्न हे औषधासारखेच

म. टा. प्रतिनिधी, नागूर

● कुलगुरु डॉ. पंढरी चरणे यांनी, नागूर विद्यापीठात आयोजित लव्ह फॅट्स कार्यक्रमाला शुभारंभ करीत.

जेष्ठशुक्ल वद्यमासी कार्तिक शुद्ध तृतीया

१९२५

मानवतावादी
महोदय: स्वतंत्रतापूर्व युग में नोबेल पुरस्कार

[illegible]

रवाद्रनाथ टांगार यांचा राष्ट्रवाद मानवतावाद
 डॉ. सुनील ककर
 कावेरी प्रतिष्ठान,
 विश्वविद्यालय, स्पेन्स
 व्याख्यानमाला २१ ला

एलएनएमध्ये विद्यार्थी विकास कार्यक्रम

नागपुर : एलएनडी महाविद्यालय येथील विद्यार्थ्यांच्या पदवी अभ्यास केंद्रातून आयोजित होणारा 'एलएनएमध्ये विद्यार्थी विकास कार्यक्रम' या विषयावर प्राध्यापिका दिवायिनी विचारराडा यांनी व्याख्यान देऊन परामर्श अजगवत होता. या विषयावर प्राध्यापिका दिवायिनी विचारराडा यांनी व्याख्यान देऊन परामर्श अजगवत होता.

विकास कार्यक्रमों में आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी यावेळी सर्वोदात्मिक स्तर आयोजित करण्यात आली होती. समारोप सत्रासाठी राष्ट्रपंत तुळडोजी महाराज नागपुर विद्यापीठाच्या अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्षाच्या समन्वयक डॉ. स्मिता आचार्य

● कानपुर, १७ अप्रैल
रफ्तार तुम्हारी यात्राएं
प्रतीकित करेगी।
इसलिए टैक्स टॉमि
कानपुर में अप्रैल की

[illegible]

विद्यार्थ्यांच्या १११ व्या टिकान्त समारंभात प्रमुख अतिथी म्हणून राष्ट्रपती द्रोपदी मुर्मू प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित आहे. यापार्श्वीत विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचा निमंत्रण देण्यात आल्याची माहिती आहे.

[illegible]

Ambedkar College win TT crown

[illegible][illegible][illegible][illegible]

10/1/2020 10:58:57 AM
 Page No. 11 of 22, 2020
 Prepared by: anshika.singh

ई मासिक विद्यासंवाद

ऑक्टोबर २०२३ | आवृत्ती-०४ ब

विद्यापीठ गीत

या भारतात बंधुभाव नित्य वसू दे ।
दे वरचि असा दे ।
हे सर्व पंथ-संप्रदाय एक दिसू दे ।
मतभेद नसू दे ॥ धृ.॥

नांदोत सुखे गरीब-अमीर एकमतांनी ।
मग हिंदु असो ख्रिश्चन, वा हो इस्लामी ।
'स्वातंत्र्यसुखा' या सकलांमाजि वसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ १ ॥

सकळांस कळो 'मानवता, राष्ट्रभावना' ।
हो सर्वस्थळी मिळुनि 'समुदाय-प्रार्थना' ।
उद्योगि तरुण वीर, शीलवान दिसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ २ ॥

हा जातिभाव विसरुनिया एक हो आम्ही ।
अस्पृश्यता समूळ-नष्ट हो जगातुनी ।
खळ-निंदका-मनीहि 'सत्य-न्याय' वसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ ३ ॥

सौंदर्य रमो घरघरांत स्वर्गियापरी ।
ही नष्ट होऊ दे विपत्ती, भीति बोहरी ।
तुकड्यास सदासर्वदा सेवेस कसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥ ४ ॥

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

जमनालाल बजाज प्रशासकीय भवन, महात्मा जोतिबा फुले शैक्षणिक परिसर, कॅम्पस चौक ते अंबाझरी टी-पॉईंट मार्ग, नागपूर-४४० ०३३.
दूरध्वनी : ९१-७१२-२९५६३०४ ईमेल : registrar@nagpuruniversity.nic.in वेबसाईट : www.nagpuruniversity.ac.in